

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus

Pensioenreglement 2015

colofon

Dit pensioenreglement is een uitgave van

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus

administrateur

APG Rechtenbeheer N.V.

Postbus 637, 1000 EE Amsterdam
Basisweg 10, 1043 AP Amsterdam

datum

21 februari 2018

Inhoud

Hoofdstuk 1	Over uw deelname aan de pensioenregeling	4
Artikel 1	Wanneer neemt u deel?	4
Artikel 2	Uw 'oude' pensioen meenemen?	5
Artikel 3	Wie zijn gemoedsbezwaarden?	5
Hoofdstuk 2	Over de pensioenregeling	6
Artikel 4	Wat geldt voor deze pensioenregeling?	6
Artikel 5	Hoe bouwt u pensioen op?	6
Artikel 6	Gaat uw pensioen omhoog als de prijzen stijgen?	8
Hoofdstuk 3	U gaat met pensioen	9
Artikel 7	Uw ouderdomspensioen	9
Artikel 8	Uw keuzes	9
Artikel 9	U gaat eerder of later met pensioen	10
Artikel 10	U ruilt <i>partnerpensioen</i> om voor extra ouderdomspensioen	11
Artikel 11	U ruilt ouderdomspensioen om voor extra <i>partnerpensioen</i>	11
Artikel 12	U kiest eerst een hoger pensioen en daarna een lager pensioen	12
Hoofdstuk 4	U gaat met verlof	13
Artikel 13	Gaat u met verlof?	13
Hoofdstuk 5	U overlijdt	14
Artikel 14	Wat gebeurt er als u overlijdt?	14
Artikel 15	Wat is het partnerpensioen?	14
Artikel 16	Hoeveel pensioen krijgt uw partner?	14
Artikel 17	Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u ook een ex-partner heeft?	15
Artikel 18	Zijn er situaties waarin uw partner geen of minder pensioen krijgt?	15
Artikel 19	Wat is het wezenpensioen?	16
Artikel 20	Wanneer is iemand uw kind?	16
Artikel 21	Wanneer krijgt uw kind wezenpensioen en wanneer stopt het wezenpensioen?	16
Artikel 22	Hoeveel pensioen krijgen uw kinderen?	16
Artikel 23	Hoeveel pensioen krijgt uw kind als beide ouders zijn overleden?	17
Artikel 24	Overlijdt u tijdens uw verlof?	17
Hoofdstuk 6	U gaat uit dienst	19
Artikel 25	Wat gebeurt er met uw pensioen?	19
Artikel 26	Kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor extra partnerpensioen?	19
Artikel 27	Welke informatie krijgt u van ons?	19
Artikel 28	Wilt u uw pensioen meenemen naar uw nieuwe <i>werkgever</i> ?	19
Artikel 29	Gaat uw pensioen omhoog als de prijzen stijgen?	20
Artikel 30	Heeft u een klein pensioen bij ons opgebouwd?	20
Artikel 31	Kunt u blijven deelnemen aan deze pensioenregeling als u uit dienst bent?	20
Artikel 32	Hoe kan ik dit regelen?	20
Artikel 33	Welke voorwaarden gelden dan?	20
Artikel 34	Geniet u winst uit onderneming?	21
Artikel 35	Wanneer eindigt de vrijwillige voortzetting?	21

Hoofdstuk 7	U bent arbeidsongeschikt	22
Artikel 36	Wat gebeurt er als u arbeidsongeschikt bent?	22
Artikel 37	Premievrije pensioenopbouw als u arbeidsongeschikt bent en een WAO-uitkering krijgt	22
Artikel 38	Premievrije pensioenopbouw als u arbeidsongeschikt bent en een WIA-uitkering krijgt	23
Hoofdstuk 8	U en uw partner gaan uit elkaar	28
Artikel 39	Scheiding en uw ouderdomspensioen	28
Artikel 40	Scheiding en partnerpensioen	29
Hoofdstuk 9	Over de betaling van uw pensioen	32
Artikel 41	Hoe krijgt u uw pensioen?	32
Artikel 42	Wat geldt als u in het buitenland woont?	32
Artikel 43	Wat is de afkoop van pensioen?	32
Artikel 44	Hoe kopen wij uw klein ouderdomspensioen af?	33
Artikel 45	Hoe kopen wij uw klein partnerpensioen en klein wezenpensioen af?	33
Artikel 46	Hoe kopen wij het klein bijzonder partnerpensioen af?	33
Artikel 47	Hoeveel geld krijgt de rechthebbende als wij pensioen afkopen?	34
Hoofdstuk 10	Over de kosten van de pensioenregeling	35
Artikel 48	Wie betaalt de premie voor de pensioenregeling?	35
Artikel 49	Hoe berekenen wij uw premie?	35
Artikel 50	Wat doen we met de premies?	35
Artikel 51	Wat geldt als mijn werkgever geen premie heeft betaald?	35
Hoofdstuk 11	Informatie over uw pensioen	37
Artikel 52	Welke informatie krijgt u?	37
Artikel 53	Welke informatie geeft u het pensioenfonds?	38
Artikel 54	Hoe verstrekken wij informatie?	38
Hoofdstuk 12	Bijzondere situaties	39
Artikel 55	Situaties die niet geregeld zijn	39
Artikel 56	Dit is niet toegestaan	39
Artikel 57	Kan de pensioenopbouw verlaagd worden?	39
Artikel 58	Kunnen de pensioenen omlaag gaan?	39
Artikel 59	Kan de pensioenregeling worden aangepast?	40
Artikel 60	Moeten we de pensioenregeling aanpassen van de belastingdienst?	40
Hoofdstuk 13	Overgangsbepalingen	41
Artikel 61	Voor wie gelden de overgangsbepalingen?	41
Artikel 62	Vervallen reglement	41
Artikel 63	Wat zijn de regels als uw pensioen is ingegaan voor 2015?	41
Artikel 64	Wat geldt als u arbeidsongeschikt bent?	41
Artikel 65	Wat gebeurt er met uw opgebouwde pensioen uit de oude pensioenregeling?	41
Hoofdstuk 14	Begrippenlijst	43
Bijlage 1:	Berekening van de keuzes voor uw pensioen	48
Bijlage 2:	Gemoedsbezwaarde	64

1. Over uw deelname aan de pensioenregeling

Artikel 1 Wanneer neemt u deel?

1.1 Wanneer neemt u deel?

U neemt deel aan deze pensioenregeling als u:

- 21 jaar of ouder bent; en
- een arbeidsovereenkomst heeft met uw *werkgever*; en
- als uw *werkgever* ervoor gekozen heeft om de pensioenregeling voor haar werknemers vrijwillig onder te brengen bij het *pensioenfonds* of als de *verplichtstellingsbeschikking* van toepassing is op uw *werkgever*.

U bent geen *deelnemer* als u:

- bestuurder bent van een NV of BV, die uw *werkgever* is; of
- *directeur-groootaandeelhouder* bent van een NV of BV., die uw *werkgever* is; of
- leerling of student bent van een school of onderwijsinstelling en tijdens de stageperiode werkt in dienst van uw *werkgever*; of
- tijdens uw studie werkt in dienst van uw *werkgever* voor het opdoen van praktische ervaring.

Wordt u arbeidsongeschikt en eindigt uw arbeidsovereenkomst daardoor? En heeft u recht op premievrije deelname wegens *arbeidsongeschiktheid*? Dan stopt uw deelname:

- wanneer u de AOW-leeftijd bereikt.
- als u niet meer premievrij opbouwt. De voorwaarden leest u in hoofdstuk 7.
- als u overlijdt voordat u met pensioen gaat.

Dit geldt ook

Uw deelname stopt niet indien u, na de beëindiging van uw dienstbetrekking, de pensioenopbouw vrijwillig voortzet. De voorwaarden leest u in hoofdstuk 7.

Vanaf de eerste dag van de maand waarin u 67 wordt, bouwt u geen pensioen meer bij ons op en eindigt uw deelname, tenzij u met uw *werkgever* heeft afgesproken dat uw pensioenopbouw wordt voortgezet. De voorwaarden leest u in artikel 9.

1.2 Wanneer start uw deelname?

Uw deelname start:

- op de dag dat u in dienst komt bij uw *werkgever*; of
- op een later gelegen tijdstip, namelijk:
 - op de dag dat uw *werkgever* verplicht wordt aangesloten bij het *pensioenfonds*; of
 - op de dag dat uw *werkgever* vrijwillig wordt aangesloten bij het *pensioenfonds*.

Bent u op dat moment jonger dan 21 jaar? Dan start uw deelname op de eerste dag van de maand waarin u 21 wordt. U moet dan natuurlijk nog wel bij uw *werkgever* in dienst zijn.

1.3 Wanneer stopt uw deelname?

Uw deelname stopt op deze momenten:

- U gaat met pensioen. Uw deelname stopt op de *pensioendatum*. Of de datum die u zelf kiest om met pensioen te gaan. U bent dan *gepensioneerde*.
- Uw arbeidsovereenkomst stopt vóórdat u met pensioen gaat. U bent dan *gewezen deelnemer*.

- De *verplichtstellingsbeschikking* is niet langer van toepassing op uw *werkgever*. U bent dan *gewezen deelnemer*.
- Uw *werkgever* is niet langer vrijwillig aangesloten bij het *pensioenfonds*. U bent dan *gewezen deelnemer*.
- U overlijdt.

1.4 Wat is er geregeld vóór uw 21^e jaar?

Bent u jonger dan 21 jaar en voldoet u aan de overige voorwaarden genoemd onder 1.1 voor deelnemerschap? Dan bouwt u nog geen pensioen op. U bent wel verzekerd voor het risico van overlijden. Dit bent u vanaf de dag dat u in dienst komt bij uw *werkgever*. De verzekering stopt als u uit dienst gaat vóórdat u 21 jaar wordt.

Overlijdt u voor uw 21^e? Dan....

- Krijgt uw *partner partnerpensioen*. De voorwaarden leest u in hoofdstuk 5.
- Krijgen uw kinderen *wezenpensioen*. De voorwaarden leest u in hoofdstuk 5.
- Doen wij voor de berekening van de hoogte van het *partner- en wezenpensioen*, alsof u al *deelnemer* was.

Artikel 2 Uw 'oude' pensioen meenemen?

U kunt de pensioenaanspraken die u opbouwde bij uw vorige *werkgever* buiten de sector meenemen naar onze pensioenregeling. Dit heet *waardeoverdracht*. U vraagt dit bij het *pensioenfonds* aan nadat u in dienst komt bij uw *werkgever*. Wij maken dan een offerte. Daarin staat hoeveel pensioen u bij ons krijgt als u kiest voor *waardeoverdracht*. Gaat u akkoord? Dan wordt uw pensioen naar ons *pensioenfonds* overgedragen. Wij verhogen in dat geval uw aanspraak op ouderdomspensioen, *partnerpensioen* en *wezenpensioen*. Daarvoor gelden de regels van dit pensioenreglement. U heeft daarna geen pensioen meer bij uw oude pensioenuitvoerder.

Artikel 3 Wie zijn gemoedsbezwaarden?

U bent een gemoedsbezwaarde als u gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering. U kunt dan vrijstelling aanvragen zodat u niet aan deze pensioenregeling hoeft deel te nemen. Maar daar komen wel andere verplichtingen voor in de plaats.

Zowel *werkgevers* als werknemers kunnen de vrijstelling aanvragen. Als uw *werkgever* gemoedsbezwaren heeft, wordt u als werknemer automatisch ook als gemoedsbezwaarde aangemerkt. Als u dat niet wilt, moet u zelf in actie komen. U wordt dan toch als *deelnemer* in de pensioenregeling aangemerkt. In bijlage 2 vindt u de precieze regeling.

2. Over de pensioenregeling

Artikel 4 Wat geldt voor deze pensioenregeling?

4.1 Vanaf wanneer geldt dit reglement?

Dit reglement geldt vanaf 1 januari 2015. Het is voor het laatst aangepast op 21 februari 2018. Dit reglement kan worden aangehaald als 'Pensioenreglement 2015'.

4.2 Karakter pensioenregeling

De pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst op basis van een middelloonregeling. Dit betekent dat u elk jaar een deel van uw pensioen opbouwt. Alle opgebouwde delen vormen samen uw pensioen. Bij pensionering ontvangt u dit pensioen tot aan uw overlijden. In hoofdstuk 3 leest u hoe wij uw pensioen vaststellen.

Artikel 5 Hoe bouwt u pensioen op?

5.1 Wat is de basis voor uw pensioenopbouw?

Elk jaar bouwt u een deel van uw pensioen op. U bouwt niet over uw hele inkomen pensioen op. U bouwt alleen pensioen op over een deel van uw pensioengevend inkomen. Over het onderste deel daarvan bouwt u geen pensioen op, dat heet de *franchise*. Over het inkomen boven het *maximum pensioengevend inkomen* bouwt u ook geen pensioen op. Wat resteert is de pensioengrondslag. Dit is de basis om uw pensioen te berekenen.

Een voorbeeld:

Stel uw pensioengevend inkomen bedraagt € 75.000. Het maximum pensioengevend inkomen voor 2018 is € 74.876 (zie artikel 5.3). De franchise voor 2018 is € 13.767 (zie artikel 5.4). De pensioengrondslag voor u is € 61.109 (€ 74.876 minus € 13.767). Daarover bouwt u pensioen op.

5.2 Wat is uw pensioengevend inkomen?

Uw pensioengevend inkomen is:

- Het vaste salaris in geld; vermeerderd met
- een percentage als vakantietoeslag. Dit is het percentage dat is opgenomen in de geldende *cao* voor het personeel in dienst van architectenbureaus; en
- de vaste jaarlijkse uitkering zoals bijvoorbeeld de dertiende maand, gegarandeerde tantième en dergelijke. Het maakt niet uit hoe uw *werkgever* dit noemt. De vaste jaarlijkse uitkering telt alleen mee als de uitkering schriftelijk en aantoonbaar is overeengekomen.

Dit geldt ook:

- We stellen uw pensioengevend inkomen voor het eerst vast op de dag dat u gaat deelnemen.
- Daarna stellen we uw pensioengevend inkomen elk jaar vast op 1 januari.
- Uw pensioengevend inkomen geldt voor een heel jaar. Ook als uw salaris in de tussentijd omhoog gaat. Bijvoorbeeld door afspraken in de *cao*.
- Uw pensioengevend inkomen wordt opnieuw vastgesteld als u in dienst komt bij een andere *werkgever* in de *architectenbranche*.
- Werkt u in deeltijd? Dan maken wij een extra berekening. We kijken naar het salaris dat u zou krijgen als u voltijd zou werken.

Wordt uw salaris verlaagd in de loop van het jaar?

Dan wordt uw pensioengevend inkomen vanaf dat moment ook verlaagd.

In welk geval wordt uw pensioengevend inkomen niet verlaagd? Het *bestuur* kan op uw verzoek besluiten dat er geen vermindering is van het pensioengevend inkomen als uw loon lager wordt omdat:

- u in deeltijd bent gaan werken; of
- in verband met het aanvaarden van een lager gekwalificeerde functie (demotie) als bedoeld in artikel 18g van de Wet op de loonbelasting.

Dit geldt ook:

- Deze vermindering van het pensioengevend inkomen kan beginnen 10 jaar voorafgaand aan de *pensioendatum*.
- U moet hiervoor een verzoek indienen bij het *bestuur*. U doet dit ten minste drie maanden voordat de mindering zou ingaan. Bij het verzoek dient u een overeenkomst te voegen. Uit deze overeenkomst moet blijken dat de vermindering op voorstel van de *werkgever* is overeengekomen;
- Als u in deeltijd gaat werken dan dient uw dienstverband ten minste 50% te zijn van uw dienstverband direct voorafgaand aan de vermindering van uw pensioengevend inkomen.

5.3 Hoe hoog is het pensioengevend inkomen maximaal?

Het pensioengevend inkomen is in 2018 maximaal € 74.876. Het maximum pensioengevend inkomen wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met de stijging van de cao-lonen in uw branche. Dit doen we door het maximum pensioengevend inkomen van het voorafgaande kalenderjaar te verhogen met de stijging cao-lonen in dat kalenderjaar.

5.4 Wat is uw franchise?

Bij de pensioenopbouw houden we er al rekening mee dat u later AOW van de overheid krijgt. Daarom gebruiken we een *franchise*. Over dat deel van uw inkomen bouwt u geen pensioen op. Per 1 januari 2018 is de *franchise* € 13.767.

Dit geldt ook:

- We stellen de *franchise* elk jaar op 1 januari vast.
- Dit doen we door de *franchise* in het voorafgaande kalenderjaar te verhogen met de stijging cao-lonen in dat kalenderjaar.
- De *franchise* wordt naar boven afgerond in hele euro's.
- In fiscale wetgeving is bepaald hoe hoog de *franchise* minimaal moet zijn.

5.5 Werkt u in deeltijd?

Als u niet voltijd werkt maar in deeltijd heeft dat invloed op:

- het pensioen dat u opbouwt; en
- de premie die voor u wordt betaald.

Daarom berekenen we uw deeltijdfactor. Dit is het aantal uren in uw arbeidsovereenkomst gedeeld door het aantal uren dat een voltijder werkt. Het *pensioenfonds* gaat uit van 40 uur voor een voltijdsdienstverband. Werkt u 20 uur? Dan is uw deeltijdfactor 0,50. Voor de vaststelling van uw jaarlijkse pensioenopbouw en de premie wordt de (voltijd) pensioengrondslag vermenigvuldigd met uw deeltijdfactor.

De deeltijdfactor wordt voor het eerst vastgesteld zodra het van toepassing is. De deeltijdfactor wordt opnieuw vastgesteld bij iedere wijziging van de overeengekomen arbeidstijd, tenzij er sprake is van demotie of taakverlichting als omschreven in artikel 5.2. Hierbij wordt aangenomen, dat de laatst geldende deeltijdfactor van kracht blijft tot de *pensioendatum* van de *deelnemer*.

Staat het aantal uren dat u werkt niet in uw arbeidsovereenkomst? Dan wordt de deeltijdfactor aan het einde van het jaar vastgesteld op basis van uw gewerkte uren.

Artikel 6 Gaat uw pensioen omhoog als de prijzen stijgen?

6.1 Wat is toeslagverlening?

Ons *pensioenfonds* kan elk jaar besluiten om uw pensioen te verhogen. Zo blijft uw pensioen meegroeien met de prijzen in Nederland. Dit heet toeslagverlening (of ook wel indexatie).

Het gaat om:

- *De pensioenen van deelnemers, gewezen deelnemers en ex-partners met eigen pensioen.* Deze zijn opgebouwd. Maar nog niet ingegaan. We noemen dit *pensioenaanspraken*.
- *De pensioenuitkeringen van gepensioneerden, partners, wezen en ex-partners.* Deze zijn ingegaan. We noemen dit *pensioenrechten*.

Als het *bestuur* besluit tot toeslagverlening, gaat uw pensioen op 1 juli omhoog.

6.2 Hoeveel toeslag krijgt u?

- *Bent u deelnemer?*

Dan proberen we uw pensioen te verhogen met maximaal de ontwikkeling van de *loonindex*. Dit is de stijging van de *caolonen* in uw branche. Ook het pensioen dat u kreeg door *waardeoverdracht* telt mee. Dit geldt ook voor uw *partner- en wezenpensioen*.

Bent u arbeidsongeschikt en heeft u recht op premievrije deelname wegens *arbeidsongeschiktheid* (zie hoofdstuk 7)? Dan gaat het pensioen dat u heeft opgebouwd op dezelfde manier omhoog.

- *Krijgt u pensioen? Bent u uit dienst gegaan? Of bent u ex-partner en heeft u recht op pensioen volgens artikel 39?*

We proberen uw pensioen te verhogen en gaan daarbij uit van het gemiddelde van de ontwikkeling van de *prijnsindex* en de *loonindex*. Uw toeslag bedraagt maximaal de stijging van de *loonindex*.

Is uw ouderdomspensioen ingegaan? Dan wordt voor de toeslagverlening van een meeverzekerd *partner- of wezenpensioen* uitgegaan van de *pensioeningangsdatum*.

6.3 Waar hangt uw toeslag van af?

De financiële positie van ons *pensioenfonds* moet goed genoeg zijn. We meten die met onze *beleidsdekkingsgraad*.

Ons *bestuur* beslist elk jaar opnieuw of uw pensioen omhoog gaat. Ons *pensioenfonds* zet er geen geld voor opzij. U betaalt er ook geen premie voor. Ons besluit hangt ook af van wetten en regels van de overheid. U heeft geen recht op een verhoging. Het is ook niet zeker of uw pensioen in de toekomst omhoog gaat. Op www.architectenpensioen.nl leest u het laatste nieuws over de financiële situatie en de *beleidsdekkingsgraad* van het *pensioenfonds*.

3. U gaat met pensioen

Artikel 7 Uw ouderdompensioen

7.1 Wanneer krijgt u ouderdompensioen

Ouderdompensioen is een levenslange uitkering als u met pensioen gaat. U krijgt dit pensioen elke maand zolang u leeft.

Uw ouderdompensioen:

- start op de 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar wordt. U kunt ook eerder of later met pensioen gaan (artikel 9). Uw pensioen start dan op de 1^e dag van de maand die u zelf kiest.
- stopt op de 1^e dag van de maand nadat u overlijdt.

7.2 Hoeveel pensioen krijgt u?

Uw ouderdompensioen hangt af van uw inkomen en het aantal jaren dat u aan deze pensioenregeling deelneemt. Vanaf 2018 bouwt u elk jaar 1,738% van uw pensioengrondslag in dat jaar aan pensioen op. Deze opbouw is op basis van dit reglement. Over eerdere jaren kunnen andere percentages van toepassing zijn. Uw totale pensioen is de som van alle bedragen die u per jaar opbouwt.

Dit geldt ook:

- In 2015, 2016 en 2017 bouwde u elk jaar 1,875% van de pensioengrondslag in dat jaar aan pensioen op.
- Bent u voor 2015 *deelnemer* geweest aan deze pensioenregeling dan heeft u voor 2015 pensioen opgebouwd. U leest hierover meer in hoofdstuk 13.

Op uw *Uniform pensioenoverzicht* (UPO) leest u hoeveel pensioen u tot nu toe heeft opgebouwd. Bent u *deelnemer*? Dan krijgt u elk jaar een pensioenoverzicht van ons. Bent u *gewezen deelnemer*? Dan krijgt u dit elke 5 jaar. U vindt uw pensioenbedragen ook op www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Artikel 8 Uw keuzes

8.1 Welke keuzes heeft u als u met pensioen gaat?

Het uitgangspunt is dat u met pensioen gaat op uw 67^e. Daarbij heeft u de volgende keuzemogelijkheden:

- U kunt ook eerder of later met pensioen gaan (artikel 9).
- U gaat deels met pensioen (artikel 9.4).
- U ruilt *partnerpensioen* om voor extra ouderdompensioen (artikel 10).
- U ruilt een deel van uw ouderdompensioen om voor extra *partnerpensioen* (artikel 11).
- U kiest eerst een hoger pensioen. U krijgt daarna een lager pensioen (artikel 12).

Ook combinaties van deze flexibiliseringsmogelijkheden zijn toegestaan. Hierbij geldt de volgende volgorde: deels met pensioen, omruilen van *partnerpensioen* voor extra ouderdompensioen of andersom, eerder of later met pensioen, eerst een hoger pensioen.

Maakt u een eigen keuze voor uw pensioen?

Uw pensioen verandert dan. Wij berekenen daarom uw pensioen opnieuw. U leest meer in de 1^e bijlage Berekening van de keuzes voor uw pensioen.

8.2 Hoe laat u uw keuze aan ons weten?

Wilt u een eigen keuze maken voor uw pensioen? Geef dit dan schriftelijk door uiterlijk 6 maanden voor de datum waarop u met pensioen wilt gaan. U leest meer op www.architectenpensioen.nl.

Artikel 9 U gaat eerder of later met pensioen

9.1 Wanneer kunt u met pensioen gaan?

Uw pensioenleeftijd is 67 jaar. Dat is standaard. Maar u kunt ook eerder of later met pensioen gaan:

- U kunt vanaf 5 jaar voor uw *AOW-leeftijd* met pensioen.
- U kunt tot 5 jaar na uw *AOW-leeftijd* met pensioen.
- U kunt elke maand tussen het moment vijf jaar voor uw *AOW-leeftijd* en 5 jaar na uw *AOW-leeftijd* kiezen.

Dit geldt ook:

Uw pensioen gaat altijd in op de 1^e dag van de maand.

9.2 Hoeveel pensioen krijgt u dan?

Gaat u eerder met pensioen? Dan krijgt u minder pensioen.

U krijgt over meer jaren pensioen van ons. Daarom is het bedrag lager. Omdat u eerder met pensioen gaat, bouwt u vanaf dat moment geen ouderdompensioen, *partnerpensioen* en *wezenpensioen* op. Hierdoor wordt uw pensioen ook lager.

Gaat u later met pensioen? Dan krijgt u meer pensioen.

- U bouwt vanaf uw 67^e geen pensioen meer bij ons op. Het *partner-* en *wezenpensioen* blijven vastgesteld op basis van het tot uw 67^e opgebouwde ouderdompensioen.
- U krijgt over minder jaren een pensioenuitkering van ons. Daarom is het bedrag hoger. Het *partner-* en *wezenpensioen* blijven gelijk. U bouwt die pensioenen ook tot uw 67^e op.

De precieze hoogte van uw pensioen hangt dus af van de datum die u kiest. Kijk voor de berekening in bijlage 1.

9.3 Wat geldt nog meer?

Gaat u eerder met pensioen dan op uw 67^e?

- U krijgt minder pensioen.
- Bent u (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt en wordt uw pensioenopbouw premievrij voortgezet? Dan kan het pensioen niet eerder ingaan dan de 1^e dag van de maand waarin u de *AOW-leeftijd* bereikt. Dit geldt voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent.
- Blijft u (gedeeltelijk) werken bij uw *werkgever* nadat uw pensioen is ingegaan? Dan blijft u (gedeeltelijk) bij ons pensioen opbouwen tot uiterlijk uw 67^e. Stopt u eerder met werken, dan stopt de pensioenopbouw op dat moment.

Gaat u later met pensioen dan op uw 67^e?

U krijgt meer pensioen. Vanaf de maand waarin u 67 wordt, bouwt u geen pensioen meer op, tenzij u met uw *werkgever* heeft afgesproken dat uw pensioenopbouw wordt voortgezet. In dat geval kunt u alleen ouderdompensioen blijven opbouwen. Het *partner-* en *wezenpensioen* blijven vastgesteld op basis van het tot uw 67e opgebouwde ouderdompensioen.

9.4 Kunt u ook dééls eerder met pensioen?

Ja, dat kan. Bijvoorbeeld als u voor een deel wilt stoppen met werken. Wij berekenen uw pensioen dan opnieuw. Kijk voor de berekening in bijlage 1.

- U kunt vanaf 5 jaar voor uw *AOW-leeftijd* deels met pensioen.
- U kunt tot uw 67e deels met pensioen.
- U kunt elke maand tussen het moment vijf jaar voor uw *AOW-leeftijd* en uw 67^e kiezen.

- Nadat uw pensioen gedeeltelijk is ingegaan kunt u, na afloop van het eerste jaar van pensionering kiezen om het deel waarvoor u met pensioen bent gegaan te verhogen. Vervolgens kunt u jaarlijks deze keuze maken. Verlagen is niet mogelijk.

Dit geldt ook:

- Gaat u deels eerder met pensioen? Dan krijgt u minder pensioen.
- Gaat u deels eerder met pensioen? Op uw 67e gaat uw pensioen volledig in.
- De overige voorwaarden voor eerder of later met pensioen gaan als opgenomen in artikel 9 zijn van toepassing.

Artikel 10 U ruilt partnerpensioen om voor extra ouderdompensioen

10.1 Wat is uitruilen van *partnerpensioen* voor extra ouderdompensioen?

U bouwt bij ons *pensioenfond*s ook *partnerpensioen* op. Dit is pensioen voor uw *partner* als u overlijdt. U mag het *partnerpensioen* dat u heeft opgebouwd ruilen voor een hoger ouderdompensioen. Dit doet u als u met pensioen gaat. We noemen dit *uitruil*. U krijgt dan zelf meer pensioen, maar uw *partner* krijgt dan **geen** *partnerpensioen* als u overlijdt.

Dit geldt ook:

- Heeft u een *partner*? Dan moet uw *partner* toestemming geven voor uitruil. Daarom vragen we ook de handtekening van uw *partner*.
- Heeft u geen *partner*? Het *pensioenfond*s ruilt uw *partnerpensioen* niet automatisch om voor ouderdompensioen. U dient dit aan te geven bij de aanvraag van uw pensioen.
- Het *wezenpensioen* kan niet geruild worden en wordt niet gewijzigd door de uitruil van *partnerpensioen*.

10.2 Hoeveel pensioen krijgt u als u het *partnerpensioen* uitruilt?

De hoogte van uw pensioen hangt af van uw situatie. Kijk voor de berekeningen in bijlage 1.

10.3 Welk deel van het *partnerpensioen* kunt u niet uitruilen?

Bent u gescheiden? En heeft uw *ex-partner* recht op *bijzonder partnerpensioen*? Dan kunt u dat deel van het pensioen niet uitruilen voor een hoger ouderdompensioen voor uzelf.

Artikel 11 U ruilt ouderdompensioen om voor extra partnerpensioen

11.1 Wat is omzetten van ouderdompensioen voor extra partnerpensioen?

U mag een deel van het ouderdompensioen dat u heeft opgebouwd ruilen voor een hoger pensioen voor uw *partner*. Dit doet u als u met pensioen gaat of als u uit dienst gaat. We noemen dit *uitruil*. Uw *partner* krijgt dan meer *partnerpensioen* als u overlijdt. U krijgt zelf minder ouderdompensioen.

Dit geldt ook:

- Het *partnerpensioen* mag niet te hoog worden. Het is maximaal 70% van het ouderdompensioen dat voor u overblijft.
- Uw ouderdompensioen mag niet te laag worden. Als uw pensioen onder de *wettelijke afkoopgrens* komt, mag het niet worden uitgeruild. De wettelijke afkoopgrens vindt u in artikel 43.2.
- Het bij *scheiding* verevend pensioen kan niet worden uitgeruild (artikel 39).
- U heeft op de *pensioendatum* het recht om het *partnerpensioen* verkregen door uitruil terug uit te ruilen in ouderdompensioen.

11.2 Hoeveel pensioen krijgt uw *partner* als u ouderdompensioen uitruilt?

Uw *partner* krijgt alléén *partnerpensioen* als u overlijdt. De precieze hoogte van dit pensioen hangt af van uw situatie. Kijk voor de berekening in bijlage 1.

Artikel 12 U kiest eerst een hoger pensioen en daarna een lager pensioen

12.1 Wat is een hoger en lager pensioen?

Gaat u met pensioen? Dan krijgt u een brutobedrag per maand. Maar u kunt ook kiezen voor een hoger pensioen in de begin jaren. U krijgt dan daarna levenslang een lager pensioen. U maakt die keuze als u met pensioen gaat. We noemen dit *hoog-laagpensioen*.

U heeft 3 keuzes:

1. U kiest voor een hoger pensioen tot uw AOW-uitkering ingaat.
2. U kiest voor een hoger pensioen in de 1^e 5 jaar.
3. U kiest voor een hoger pensioen in de 1^e 10 jaar.

Uw pensioen in de latere periode mag niet te laag worden. Dat pensioen is minimaal 75% van uw pensioen in de 1e periode. Voor deze berekening telt het hogere pensioen tot de AOW datum, tot maximaal 2 keer de AOW-uitkering voor een gehuwde met Vakantietoeslag, niet mee.

12.2 Kunt u een hoog-laagpensioen kiezen én eerder of later met pensioen gaan?

Ja, dat kan. Als uw pensioen gedeeltelijk ingaat dan maakt u een keuze voor het deel dat u met pensioen gaat.

12.3 Waarom kiest u voor een hoger pensioen tot uw AOW?

U kunt hiervoor kiezen als u wilt stoppen met werken voordat uw AOW ingaat. Op deze manier kunt u het gemis van de AOW-uitkering aanvullen. U kunt bij ons kiezen voor een hoger pensioen tot uw AOW ingaat.

Op 1 januari 2017 is de AOW-leeftijd 65 jaar en 9 maanden. Die leeftijd gaat de komende jaren in stappen omhoog. U vindt uw AOW-leeftijd op *svb.nl*.

Dit geldt ook

- U krijgt een hoger pensioen tot de 1e van de maand nádat uw AOW ingaat. Daarna krijgt u levenslang een lager pensioen.
- De precieze hoogte van uw pensioen hangt af van uw situatie. Kijk voor de berekening in bijlage 1.
- De AOW-leeftijd kan nog veranderen. De overheid bepaalt dit.
- Het *partner- en wezenpensioen* dat u heeft opgebouwd tot u met pensioen gaat blijft hetzelfde. Het wordt niet hoger en daarna lager.

4. U gaat met verlof

Artikel 13 Gaat u met verlof?

Als u met verlof gaat gelden er enkele speciale spelregels.

- Gaat u met ouderschapsverlof, betaald studieverlof, levensloopverlof of een van de overige in de Wet arbeid en zorg genoemde soorten van verlof? Dan blijft u pensioen opbouwen. En wordt als uw pensioengevende inkomen beschouwd het inkomen, dat in de periode direct voorafgaande aan het verlof gold. Daarbij wordt jaarlijks rekening gehouden met de actuele franchise.
- Bij alle andere vormen van onbetaald verlof stopt uw pensioenopbouw tijdens dat verlof. U kunt hier met uw werkgever afwijkende afspraken over maken.]
- Tijdens deze periodes van verlof blijven u en uw werkgever de premie betalen. U leest in artikel 49 meer over de hoogte van de premie.

Dit geldt ook:

- Heeft u een gedeeltelijk dienstverband? Dan wordt voor uw pensioenopbouw rekening gehouden met uw deeltijdfactor (artikel 5).
- Bouwt u ook pensioen op in een pensioenregeling bij een eventuele nieuwe werkgever, vormt u een oudedagsreserve (artikel 3.67 van de Wet IB 2001), of neemt u deel aan een beroeps- of bedrijfstakpensioenregeling? Dan kunt u voor dat deel niet ongewijzigd pensioen opbouwen bij ons pensioenfonds.
- Overlijdt u tijdens verlof? In artikel 24 staat waar uw nabestaanden dan recht op hebben.

5. U overlijdt

Artikel 14 Wat gebeurt er als u overlijdt?

Dan is er een pensioen geregeld voor uw nabestaanden:

- Uw *partner* krijgt *partnerpensioen*.
- Uw kinderen krijgen *wezenpensioen*.
- Heeft u een *ex-partner*? Dan krijgt deze mogelijk *bijzonder partnerpensioen*.

De voorwaarden leest u hieronder.

Artikel 15 Wat is het partnerpensioen?

Partnerpensioen is een uitkering aan uw *partner*. Uw *partner* krijgt dit pensioen als u overlijdt. Hij of zij krijgt dit pensioen elke maand zolang hij of zij leeft.

Het *partnerpensioen*:

- start op de 1^e dag van de maand waarin u overlijdt;
- stopt op de laatste dag van de maand waarin uw *partner* overlijdt.

Artikel 16 Hoeveel pensioen krijgt uw partner?

16.1 Waar hangt de hoogte van uw partnerpensioen vanaf?

- Het *partnerpensioen* hangt af van uw salaris en het aantal jaren dat u aan deze pensioenregeling deelneemt. Vanaf 2018 bouwt u elk jaar 1,3125% van de pensioengrondslag in dat jaar aan *partnerpensioen* op. U leest alle details over de pensioengrondslag in artikel 5.
- Dit pensioenreglement is bepalend voor de hoogte van het *partnerpensioen*.
- Op uw *Uniform pensioenoverzicht* (UPO) leest u hoeveel *partnerpensioen* u tot nu toe heeft opgebouwd. Bent u *deelnemer*? Dan krijgt u dit UPO elk jaar. Bent u *gewezen deelnemer*? Dan krijgt u dit elke 5 jaar. U vindt uw pensioenbedragen ook op www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Er zijn 5 situaties. In de volgende artikelen wordt beschreven wat de rechten zijn in iedere situatie.

16.2 Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u nog deelnemer bent en overlijdt?

- Het *partnerpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 70% van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven),
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *partnerpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13, en
- het *partnerpensioen* dat u nog had kunnen opbouwen tot uw *pensioendatum*. Namelijk vanaf de dag dat u overlijdt tot de 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar zou zijn geworden. We gaan uit van uw pensioengrondslag op de dag dat u overlijdt.

16.3 Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u geen deelnemer meer bent en overlijdt?

- Het *partnerpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 70% van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven), en
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *partnerpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13.

16.4 Is uw deelneming geëindigd als gevolg van onvrijwillig ontslag? En overlijdt u in de periode van maximaal 30 maanden aansluitend aan uw deelneming? En ontvangt u in deze periode een volledige uitkering ingevolge de WW?

Dan krijgt uw *partner*:

- Het *partnerpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 70% van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven),
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *partnerpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13, en
- het *partnerpensioen* dat u nog had kunnen opbouwen tot uw *pensioendatum*. Namelijk vanaf de dag dat u overlijdt tot de 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar zou zijn geworden. We gaan uit van uw pensioengrondslag op de dag dat u overlijdt.

16.5 Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u gepensioneerd bent en overlijdt?

- Het *partnerpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 70% van uw ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven), en
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *partnerpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13.

16.6 Zijn er uitzonderingen?

- Bent u eerder of later met pensioen gegaan? Of koos u voor een *hoog-laagpensioen*? Dan kijken we naar uw ouderdomspensioen zónder die keuze. Dat is het standaard pensioen dat u op uw 67^e zou hebben gekregen.
- Koos u ervoor om ouderdomspensioen om te ruilen voor extra *partnerpensioen*? Dan krijgt uw *partner* extra pensioen als u overlijdt. U leest meer over die keuze in hoofdstuk 3.
- Koos u ervoor om uw *partnerpensioen* (deels) om te ruilen voor extra ouderdomspensioen? Dan krijgt uw *partner* minder of geen *partnerpensioen* als u overlijdt.

Artikel 17 Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u ook een ex-partner heeft?

Heeft u een of meer *ex-partners*? Dan hebben die misschien recht op een deel van het *partnerpensioen*. Dit heet *bijzonder partnerpensioen*. U leest meer in hoofdstuk 8.

Uw *partner* krijgt in dat geval minder *partnerpensioen*. We trekken het *bijzonder partnerpensioen* van uw *ex-partner* er namelijk vanaf. We doen dit ook als uw *ex-partner* inmiddels zelfs is overleden.

Artikel 18 Zijn er situaties waarin uw partner geen of minder pensioen krijgt?

Uw *partner* krijgt geen *partnerpensioen* als:

- u overlijdt binnen een jaar nadat uw partnerschap is aangevangen. En het overlijden geen gevolg is van een ongeval.
- uw *partner* schuld heeft aan uw overlijden. Maar alleen als u opzettelijk om het leven bent gebracht en uw *partner* daaraan schuldig of medeplichtig is.

- uw *partner* in geval van samenwonen niet kan aantonen met een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie dat u tot vlak voor uw overlijden feitelijk heeft samengewoond en niet aan de voorwaarden voldoet voor een *samenwoonrelatie* als genoemd in hoofdstuk 14.
- u een *partner* krijgt na uw *pensioendatum*. Of nadat u al ouderdomspensioen van ons krijgt, als dat moment eerder is.

Als het *bestuur* van oordeel is dat deze bepaling onbedoeld erg nadelig uitpakt voor u, is deze niet op u van toepassing.

Artikel 19 Wat is het wezenpensioen?

Wezenpensioen is een uitkering aan uw kinderen. Uw kinderen krijgen dit pensioen als u overlijdt.

Artikel 20 Wanneer is iemand uw kind?

Uw kind is:

- uw eigen kind of een kind dat u adopteert. U heeft een *familierechtelijke betrekking* met hem of haar.
- uw stief- of pleegkind. U verzorgt dit kind en voedt het op als uw eigen kind.

Artikel 21 Wanneer krijgt uw kind wezenpensioen en wanneer stopt het wezenpensioen?

Het *wezenpensioen* start op de 1^e dag van de maand waarin u overlijdt. Wordt u ouder en is het kind nog niet geboren als u overlijdt? Dan start het *wezenpensioen* op de 1^e dag van de maand waarin uw kind wordt geboren.

Uw kind krijgt *wezenpensioen* tot:

- de laatste dag van de maand waarin het kind 18 jaar wordt, of
- de laatste dag van de maand waarin het kind 27 jaar wordt als het nog op school zit of studeert. Maar alleen zolang uw kind zijn beschikbare tijd grotendeels besteedt aan het volgen van onderwijs of een opleiding voor een beroep. Het *bestuur* beslist of dit zo is.

Overlijdt uw kind eerder? Dan stopt het pensioen op de laatste dag van de maand waarin het kind overlijdt.

Artikel 22 Hoeveel pensioen krijgen uw kinderen?

22.1 Waar hangt de hoogte van uw wezenpensioen van af?

- Het wezenpensioen hangt af van uw salaris en het aantal jaren dat u aan deze pensioenregeling deelneemt. Vanaf 2018 bouwt u elk jaar 0,2625% van de pensioengrondslag in dat jaar aan *wezenpensioen* op. U leest alle details over de pensioengrondslag in artikel 5.
- Op uw *Uniform pensioenoverzicht* (UPO) leest u precies hoeveel *wezenpensioen* u tot nu toe heeft opgebouwd. Bent u *deelnemer*? Dan krijgt u elk jaar een pensioenoverzicht van ons. Bent u *gewezen deelnemer*? Dan krijgt u dit elke 5 jaar. U vindt uw pensioenbedragen ook op www.mijnpensioenoverzicht.nl.

Er zijn 5 situaties, in de volgende artikelen wordt beschreven wat de rechten zijn in iedere situatie. Heeft u meer kinderen? Dan krijgt elk kind dit pensioen.

22.2 Hoeveel pensioen krijgt uw kind als u nog deelnemer bent en overlijdt?

Uw kinderen krijgen dan elk:

- Het *wezenpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 14% van het ouderdomspensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven),

- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *wezenpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13, en
- het *wezenpensioen* dat u nog had kunnen opbouwen tot uw pensioen. Namelijk vanaf de dag dat u overlijdt tot de 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar zou zijn geworden. We gaan uit van uw pensioengrondslag op de dag dat u overlijdt.

22.3 Hoeveel pensioen krijgt uw kind als u geen deelnemer meer bent en overlijdt?

Uw kinderen krijgen dan elk:

- Het *wezenpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 14% van het ouderdompensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het pensioenfonds heeft gegeven), en
- het eventueel bij het pensioenfonds opgebouwde *wezenpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het pensioenfonds heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13.

22.4 Is uw deelneming geëindigd als gevolg van onvrijwillig ontslag? En overlijdt u in de periode van maximaal 30 maanden aansluitend aan uw deelneming? En ontvangt u in deze periode een volledige uitkering ingevolge de WW?

Uw kinderen krijgen dan elk:

- Het *wezenpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 14% van het ouderdompensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven),
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *wezenpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13, en
- het *wezenpensioen* dat u nog had kunnen opbouwen tot uw pensioen. Namelijk vanaf de dag dat u overlijdt tot de 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar zou zijn geworden. We gaan uit van uw pensioengrondslag op de dag dat u overlijdt.

22.5 Hoeveel pensioen krijgt uw kind als u gepensioneerd bent en overlijdt?

Uw kinderen krijgen dan elk:

- Het *wezenpensioen* dat u heeft opgebouwd vanaf 2018 (inclusief toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven) tot de dag dat u overlijdt,
- 14% van uw ouderdompensioen dat u heeft opgebouwd in 2015, 2016 en 2017 (inclusief de toeslagen die het pensioenfonds heeft gegeven), en
- het eventueel bij het *pensioenfonds* opgebouwde *wezenpensioen* voor 2015 (inclusief de toeslagen die het *pensioenfonds* heeft gegeven). U leest meer hierover in hoofdstuk 13.

22.6 Zijn er uitzonderingen?

Gaat u eerder of later met pensioen? Of kiest u voor een *hoog-laagpensioen*? Dan kijken we naar uw ouderdompensioen zónder die keuze. Dat is het standaard pensioen dat u op uw 67^e zou hebben gekregen.

Artikel 23 Hoeveel pensioen krijgt uw kind als beide ouders zijn overleden?

Overlijdt de andere ouder ook? Dan krijgt elk kind 28% *wezenpensioen*. Dit pensioen start op de 1^e dag van de maand waarin uw kind geen ouders meer heeft.

Artikel 24 Overlijdt u tijdens uw verlof?

Dan geldt het volgende. Er wordt onderscheid gemaakt in de soorten verlof:

24.1 Gaat u met ouderschapsverlof, betaald studieverlof, levensloopverlof of een van de overige in de Wet arbeid en zorg genoemde soorten van verlof?

Dan geldt precies hetzelfde als wanneer u gewoon (door)gewerkt zou hebben. Als uw pensioengevende inkomen wordt beschouwd het inkomen, dat in de periode direct voorafgaande aan het verlof gold.

24.2 Gaat u met onbetaald verlof?

Dan geldt het volgende:

- U heeft geen pensioenopbouw meer.
- Uw *partner* en kind(eren) hebben wel recht op het al opgebouwde *partnerpensioen*- en *wezenpensioen* op grond van dit hoofdstuk.
- Uw *partner* en kind(eren) hebben ook recht op het extra *partner- en wezenpensioen* dat u nog had kunnen opbouwen bij verdere deelneming tot uw pensioen op grond van dit hoofdstuk als u overlijdt tijdens de periode van verlof.
- Die periode waarin dit extra *partner- en wezenpensioen* is verzekerd duurt maximaal 18 maanden.
- Als uw pensioengevende inkomen wordt beschouwd het inkomen, dat in de periode direct voorafgaande aan het verlof gold. Daarbij wordt jaarlijks rekening gehouden met de actuele franchise.
- De premie voor het extra *partner- en wezenpensioen* komt voor rekening van het *pensioenfonds*.

6. U gaat uit dienst

Artikel 25 Wat gebeurt er met uw pensioen?

Gaat u uit dienst bij uw *werkgever*? Dan stopt uw deelname aan deze pensioenregeling en dus ook uw pensioenopbouw. Behalve als u arbeidsongeschikt volgens de *WAO* of *WIA* bent geworden of u uw deelneming vrijwillig voortzet.

Uw ouderdoms-, *partner-* en *wezenpensioen* blijft bij ons *pensioenfonds* staan. U bouwt alleen geen pensioen meer op.

Artikel 26 Kunt u een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor extra partnerpensioen?

26.1 Wat is omzetten van ouderdomspensioen voor extra partnerpensioen?

Stopt u met deelnemen? Dan mag u op dat moment een deel van uw ouderdomspensioen uitruilen voor een hoger *partnerpensioen* voor uw *partner*. Uw *partner* krijgt dan meer pensioen als u overlijdt. U krijgt zelf minder pensioen. Vraag dit wel aan binnen 2 maanden nadat uw deelname stopt.

26.2 Hoeveel ouderdomspensioen kunt u uitruilen voor extra partnerpensioen?

Het *partnerpensioen* mag niet te hoog worden. Het is maximaal 70% van het ouderdomspensioen dat voor u overblijft.

26.3 Hoeveel pensioen krijgt uw partner als u ouderdomspensioen uitruilt?

Uw *partner* krijgt alléén *partnerpensioen* als u overlijdt. Het precieze pensioen hangt af van uw situatie. Kijk voor de berekening in bijlage 1.

26.4 Wanneer kunt u uw ouderdomspensioen niet uitruilen?

U kunt uw ouderdomspensioen niet uitruilen voor extra *partnerpensioen* als uw ouderdomspensioen daardoor te laag wordt. Uw ouderdomspensioen mag niet lager worden dan het wettelijke jaarbedrag van afkoop kleine pensioenen. *Afkoop* betekent dat het *pensioenfonds* uw pensioen in één keer uitbetaalt. Dit bedrag vindt u in artikel 43.2.

Ook het *verevend pensioen* bij *scheiding* kan niet worden uitgeruild.

Artikel 27 Welke informatie krijgt u van ons?

U krijgt binnen 6 maanden een overzicht van het pensioen dat bij ons blijft staan. Daarna krijgt u ten minste elke 5 jaar een overzicht van uw pensioenaanspraken (UPO).

Artikel 28 Wilt u uw pensioen meenemen naar uw nieuwe werkgever?

Dat kan als de financiële situatie van uw oude en nieuwe pensioenuitvoerder dit toelaat. Uw pensioen verhuist dan naar uw nieuwe pensioenuitvoerder. Dit heet *waardeoverdracht*. Zo houdt u uw pensioen bij elkaar. U vraagt *waardeoverdracht* aan bij de pensioenuitvoerder van uw nieuwe *werkgever*. U krijgt dan een offerte. Daarin staat hoeveel pensioen u krijgt als u kiest voor *waardeoverdracht*. Gaat u akkoord? Dan krijgt u daar een aanspraak op extra pensioen. Daarvoor gelden de regels van uw nieuwe pensioenreglement. U heeft dan geen pensioen meer bij ons *pensioenfonds*.

Kiest u niet voor *waardeoverdracht*? Dan blijft uw pensioen bij ons staan. U krijgt uw pensioen dan op uw 67^e. Daarbij heeft u de mogelijkheid om eerder of later met pensioen te gaan (artikel 9). Ook het pensioen voor uw nabestaanden blijft bij ons staan. We betalen dat aan uw nabestaanden als uw overlijdt.

Artikel 29 Gaat uw pensioen omhoog als de prijzen stijgen?

Gaat u uit dienst? Dan verandert de manier waarop u een toeslag krijgt. U leest het in artikel 6.

Artikel 30 Heeft u een klein pensioen bij ons opgebouwd?

En stopt uw deelname aan onze pensioenregeling? Dan mogen wij uw pensioen in 1 keer uitbetalen. Dit heet *afkoop*. Afkoop is geregeld in de wet. U leest alle voorwaarden in hoofdstuk 9.

Artikel 31 Kunt u blijven deelnemen aan deze pensioenregeling als u uit dienst bent?

Ja, dat kan. U betaalt dan zelf de premie voor uw pensioen. Ook het deel dat de *werkgever* normaal gesproken betaalt. Dit kan voor maximaal 3 jaar. We noemen dit een vrijwillige voortzetting.

Dit geldt ook:

- Indien het *bestuur* een korting op de premie heeft vastgesteld, geldt deze korting ook voor de vrijwillige voortzetting.
- De premie wordt bij aanvang van de voortzetting berekend over de laatste pensioengrondslag.
- De pensioengrondslag wordt vervolgens, zolang de voortzetting voortduurt, op de eerste januari van ieder jaar opnieuw vastgesteld, zoals dat in artikel 5 van dit reglement staat beschreven. Daarbij wordt als loon gehanteerd het loon waarop de pensioengrondslag in het voorafgaande kalenderjaar was vastgesteld.

Artikel 32 Hoe kan ik dit regelen?

U dient een verzoek in bij het *pensioenfonds*. Dit doet u binnen 9 maanden nadat uw dienstverband met uw *werkgever* is geëindigd.

Het *bestuur* van het *pensioenfonds* beoordeelt of u aan de wettelijke voorwaarden voldoet en in aanmerking komt voor vrijwillige voortzetting.

Artikel 33 Welke voorwaarden gelden dan?

- U bouwt geen pensioen op in een andere pensioenregeling. Ook niet bijvoorbeeld via een oudedagsreserve in uw eigen onderneming.
- De vrijwillige voortzetting sluit direct aan op de datum dat uw deelname aan de pensioenregeling stopt.
- De pensioenregeling wordt ongewijzigd voortgezet. Verbetering van de pensioenregeling is alleen toegestaan voor zover het een collectieve verbetering is voor de actieve *werknemers* van de voormalige werkgever.
- De vrijwillige voortzetting mag niet starten in de periode 3 jaar voordat u 67 jaar wordt. Dit geldt niet als uw dienstverband om medische redenen is beëindigd. En dit geldt ook niet als u inkomsten uit huidige arbeid heeft.
- Uw pensioengevend inkomen bedraagt maximaal uw pensioengevend inkomen in het laatste jaar dat u *deelnemer* was.
- Uw deelneming in de pensioenregeling duurde op het moment dat u uit dienst bent gegaan minstens 3 jaar.

Dit geldt ook:

- Het *bestuur* bepaalt binnen welke termijn en op welk tijdstip de premie moet worden betaald.
- Het *bestuur* kan ook nog andere voorwaarden verbinden aan uw verzoek.
- Bent u ontslagen wegens *arbeidsongeschiktheid* en is premievrije deelname niet van toepassing? Dan is vrijwillige voortzetting mogelijk zolang u arbeidsongeschikt bent en u een uitkering in de zin van de *WIA* ontvangt.
- Bent u ontslagen en ontvangt u een uitkering die bedoeld is de gedeerde inkomsten uit het beëindigde dienstverband te vervangen? En vloeit de uitkering voort uit een regeling die afgesproken is tussen *werkgever(s)* en *werknemer(s)*? Dan mag de vrijwillige voortzetting starten in de periode 3 jaar voordat u 67 jaar wordt. En is vrijwillige voortzetting mogelijk zolang de betreffende uitkering voortduurt.

Artikel 34 Geniet u winst uit onderneming?

Dan kunt u maximaal 10 jaar vrijwillig voortzetten. Uw pensioengevend inkomen is maximaal uw pensioengevend inkomen in het laatste jaar dat u *deelnemer* was. Met ingang van het vierde kalenderjaar geldt een extra maximum. Met ingang van dat jaar is uw pensioengevend inkomen maximaal de volgende bedragen bij elkaar opgeteld:

- de winst uit onderneming vóór toevoeging aan en afnemning van de oudedagsreserve en vóór de ondernemersaftrek;
- het belastbare loon;
- het resultaat uit overige werkzaamheden;
- de belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen van de voormalige werknemer; en
- het negatief loon wegens vrijwillige voortzetting.

Deze bedragen worden in het tweede kalenderjaar voorafgaande aan het desbetreffende kalenderjaar vastgesteld.

Artikel 35 Wanneer eindigt de vrijwillige voortzetting?

U kunt de vrijwillige voortzetting zelf beëindigen door een aangetekende brief aan het *pensioenfonds* te sturen. U kunt dit doen per de eerste dag van de maand. De opzegtermijn is 3 kalendermaanden.

Na 3 jaar stopt de vrijwillige voortzetting vanzelf. Dit is niet het geval als:

- U een uitkering ontvangt vanwege uw ontslag. En deze uitkering is bedoeld om inkomsten uit uw dienstverband te vervangen. En deze uitkering is het gevolg van een regeling die u met uw *werkgever* heeft afgesproken. Dan kunt u uw pensioenopbouw vrijwillig voortzetten zo lang u deze uitkering ontvangt.
- U winst uit onderneming geniet, dan stopt de vrijwillige voortzetting na 10 jaar.

Uw vrijwillige voortzetting stopt ook:

- Als u de verschuldigde premie niet tijdig betaalt. Het bestuur van het pensioenfonds bepaalt dan vanaf welke dag uw pensioenopbouw eindigt.
- Als u deelnemer wordt aan een andere pensioenregeling.
- Op de pensioendatum.
- Als u overlijdt.

7. U bent arbeidsongeschikt

Artikel 36 Wat gebeurt er als u arbeidsongeschikt bent?

Bent u arbeidsongeschikt? Dan kunt u onder voorwaarden pensioen blijven opbouwen. U betaalt dan geen premie. Dit heet *premievrije voortzetting* van uw pensioen. U dient daarvoor een verzoek in bij het *pensioenfonds*.

Voor het vaststellen of u (nog steeds) recht heeft op premievrije voortzetting van uw pensioenopbouw kan het *pensioenfonds* ook de door het *pensioenfonds* ontvangen gegevens van het *UWV* gebruiken. Als de gegevens van het *UWV* afwijken of van een latere datum zijn, gelden de gegevens van het *UWV*.

Voor de vaststelling van het recht op premievrije deelneming wordt hierna onderscheid gemaakt tussen *deelnemers* die een WAO-uitkering ontvangen (zie artikel 37) en deelnemers die een *WIA*-uitkering ontvangen (zie artikel 38).

Artikel 37 Premievrije pensioenopbouw als u arbeidsongeschikt bent en een WAO-uitkering krijgt

37.1 Wanneer komt u voor premievrije pensioenopbouw in aanmerking?

Om voor *premievrije pensioenopbouw* tijdens *arbeidsongeschiktheid* in aanmerking te komen, moet u voldoen aan de volgende voorwaarden:

- u had vóór 1 januari 2006 recht op premievrije deelname in verband met een WAO-uitkering. En uw premievrije deelneming was op 1 januari 2006 niet geëindigd;
- u nam deel aan deze pensioenregeling tot de dag voordat u arbeidsongeschikt werd en recht kreeg op een WAO-uitkering (*dus gedurende de gehele maximum uitkeringstermijn*);
- u had een dienstverband bij een *werkgever* voor uw eerste ziekte dag;
- u was vanaf het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn* onafgebroken 25% of meer arbeidsongeschikt; en
- u diende een verzoek tot premievrije voortzetting bij het fonds in binnen een jaar na het bereiken van de maximum uitkeringstermijn.

Dit geldt ook:

Bent u bij de start van uw deelname al deels arbeidsongeschikt? Dan heeft u geen premievrije deelname.

37.2 Wat gebeurt er als u volledig arbeidsongeschikt bent?

Bent u volledig arbeidsongeschikt en niet langer in dienst bij uw *werkgever*? En krijgt u een WAO-uitkering? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 37.1? Dan blijft u ouderdomspensioen, *partnerpensioen* en *wezenpensioen* bij ons opbouwen.

37.3 Wat gebeurt er als u voor een deel arbeidsongeschikt bent?

Bent u voor een deel arbeidsongeschikt? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 37.1? Dan geldt dit.

U blijft in dienst bij uw werkgever

- U blijft pensioen opbouwen voor het deel dat u blijft werken. We gaan uit van het pensioengevend inkomen dat u nog heeft.
- U gaat premievrij pensioen opbouwen voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent volgens de regels van dit hoofdstuk.

U gaat uit dienst bij uw werkgever

- U gaat premievrij pensioen opbouwen voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent. U doet dit volgens de regels van dit hoofdstuk.
- U bouwt geen pensioen meer bij ons op voor het deel dat u nog arbeidsgeschikt bent.

Dit geldt ook:

Is uw loongerelateerde WAO-uitkering geëindigd? En start deze weer binnen 4 weken nadat deze is geëindigd? En heeft u het fonds hiervan tijdig op de hoogte gesteld? Dan krijgt u na deze periode van 4 weken weer recht op premievrije pensioenopbouw.

37.4 Wat gebeurt er als u ziek wordt en uw deelneming eindigt tijdens ziekte?

Wordt u ziek tijdens deelneming en uw verplichte deelneming eindigt onvrijwillig (*door ontslag of faillissement van uw werkgever*) vóór het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn* en krijgt u een inkomensvervangende loongerelateerde uitkering? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 37.1? Dan kan het *bestuur* vanaf het moment dat uw deelneming eindigde premievrije voortzetting toekennen.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- u bent bij het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn* nog steeds ten minste 25% arbeidsongeschikt. En u krijgt een uitkering krachtens de *WAO*;
- de premievrije voorzetting is voor het geheel, de helft of een kwart van de premie. Dit is afhankelijk van de mate waarin u bij het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn* arbeidsongeschikt bent;
- premievrije voorzetting is op basis van uw laatst vastgestelde pensioengrondslag (*eventueel omgerekend naar jaarbasis*) voor het beëindigen van uw deelname; en
- als u gebruik wilt maken van dit artikel, moet u altijd een verzoek indienen bij het *bestuur*.

Dit geldt ook:

- Het *bestuur* is onder deze voorwaarden bevoegd om aan uw *partner* en kinderen, een *partner- en wezenpensioen* toe te kennen als u tijdens de *maximum uitkeringstermijn* komt te overlijden. Dit pensioen wordt dan berekend alsof er voortzetting van *deelnemerschap* was toegekend op basis van een *arbeidsongeschiktheid* van 100%.
- Als u de pensioenopbouw vrijwillig voortzet conform artikel 33, kunt u in aanmerking komen voor premievrije deelneming en gelden de voorwaarden van artikel 37. Is er sprake van onvrijwillig ontslag en ontvangt u een loongerelateerde uitkering? Dan loopt de premievrije pensioenopbouw door, zolang u de loongerelateerde uitkering ontvangt en u aan de voorwaarden van dit hoofdstuk voldoet. Anders eindigt de premievrije voortzetting uiterlijk drie jaar na aanvang.

37.5 Wanneer start uw premievrije opbouw als u arbeidsongeschikt wordt?

Uw premievrije pensioenopbouw start op de dag dat u recht heeft op een *WAO*-uitkering krijgt.

Krijgt u al een *WAO*-uitkering en wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan start uw verhoogde premievrije pensioenopbouw op de dag waarop het *UWV* uw *WAO*-uitkering verhoogt.

37.6 Hoe berekenen we uw pensioenopbouw?

U bouwt pensioen op over uw laatste pensioengrondslag. Dit is uw pensioengrondslag op de dag voordat u arbeidsongeschikt wordt en een *WAO* uitkering ontvangt. Of de dag dat u méér arbeidsongeschikt wordt. We passen uw *franchise* jaarlijks aan, conform artikel 5 van reglement. Als er sprake is van toeslagverlening, verhogen wij uw pensioengevend inkomen. We doen dit in dat geval met de ontwikkeling van de *loonindex*, conform artikel 6 van dit reglement.

We kijken naar het percentage dat u arbeidsongeschikt bent volgens het *UWV* en stellen uw premievrije pensioenopbouw zo vast:

<i>U bent arbeidsongeschikt voor</i>	<i>Dan zetten we uw pensioenopbouw premievrij voort voor:</i>
< 25%	0%
25 tot 45%	25%
45 tot 65%	50%
65 of meer	100%

Het *pensioenfonds* kan voor de bepaling van de arbeidsongeschiktheidsklasse uitgaan van een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse (de werkelijke arbeidsongeschiktheidsklasse) dan aan u opgegeven door het *UWV*. Dit gebeurt als u feitelijk meer (nieuw) inkomen uit arbeid of uit onderneming heeft dan overeenkomt met de door het *UWV* opgegeven arbeidsongeschiktheidsklasse (de formele arbeidsongeschiktheidsklasse). Het *pensioenfonds* is gerechtigd uit te gaan van de werkelijke arbeidsongeschiktheidsklasse, indien deze afwijkt van de formele arbeidsongeschiktheidsklasse.

37.7 Wat gebeurt er als u meer arbeidsongeschikt wordt?

Bent u nog in dienst bij uw *werkgever*? En wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan berekenen wij uw pensioenopbouw opnieuw. We doen dit vanaf de dag dat het *UWV* uw *arbeidsongeschiktheids*percentage verhoogt. Waarschijnlijk bouwt u hierdoor meer premievrij pensioen op. U vindt de tabel in artikel 37.6.

Bent u al uit dienst bij uw *werkgever*? En wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan gaat uw pensioenopbouw niet omhoog. U blijft pensioen opbouwen zoals u eerst deed.

Dit geldt ook:

Was u al minimaal 25% arbeidsongeschikt met een *WAO* uitkering toen u ging deelnemen aan de pensioenregeling? Dan heeft u geen recht op premievrije deelname.

37.8 Wat gebeurt er als u minder arbeidsongeschikt wordt?

We berekenen uw pensioenopbouw dan opnieuw. We doen dit vanaf de dag waarin u minder arbeidsongeschikt wordt. Waarschijnlijk bouwt u hierdoor minder premievrij pensioen op. U vindt de tabel in artikel 37.6.

37.9 Wanneer stopt de premievrije voortzetting?

De premievrije voortzetting stopt op de eerste dag van de maand waarin:

- u de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt;
- u niet meer minstens 25% arbeidsongeschikt bent volgens de *WAO*;
- u een nieuwe arbeidsovereenkomst aangaat, al dan niet bij een *werkgever* die is aangesloten bij het fonds, of als u in een andere pensioenvoorziening wordt opgenomen. Maar als u dan nog steeds arbeidsongeschikt bent in zin van de *WAO* en u vóór het aangaan van die nieuwe arbeidsovereenkomst premievrij aanspraken in ons *pensioenfonds* verkrijgt, dan stopt uw premievrije voortzetting niet. U mag echter nooit meer pensioenopbouw opbouwen dan dat u bij 100% premievrije deelneming zou hebben verkregen. Het meerdere wordt in mindering gebracht op de aanspraken die op grond van premievrije deelname worden verworven. U bent verplicht dit aan ons door te geven;
- u niet de inlichtingen verstrekt, waarvan het *pensioenfonds* vindt dat zij ze nodig heeft voor het kunnen verlenen van premievrijstelling; of
- u bent overleden.

Dit geldt ook:

- Krijgt u een uitkering krachtens de *WAO* en gaat u een nieuwe arbeidsovereenkomst aan in het kader van re-integratie? Dan is het *bestuur* op uw verzoek bevoegd te bepalen dat u extra aanspraken krijgt toegekend als u kunt aantonen dat er een terugval in uw pensioenopbouw zou optreden door het aangaan van de arbeidsovereenkomst.
- Als u volledige premievrijstelling heeft en u via de Sociale werkvoorziening weer pensioen gaat opbouwen bij de Stichting *Pensioenfonds* Werk en (re) integratie (PWRI), houdt u de premievrije opbouw maar wordt uw premievrije deelneming verminderd met de aanspraken die u bij de PWRI opbouwt. U bent verplicht dit aan ons door te geven.

37.10 Wat gebeurt er als toepassing van de regeling onbedoeld erg nadelig uitpakt?

Als toepassing van de artikelen in dit hoofdstuk naar het oordeel van het *bestuur* leidt tot het onbedoeld achterwege blijven of leidt tot onbedoelde vermindering van de premievrije voortzetting, kan het *bestuur* besluiten alsnog premievrije voortzetting toe te kennen.

37.11 Welke verplichtingen heeft u als (gewezen) deelnemer bij arbeidsongeschiktheid?

U moet ons alle informatie geven die wij nodig hebben voor het uitvoeren van de regeling voor premievrije voortzetting. U doet dit binnen vier weken nadat u deze informatie heeft ontvangen. Die informatie betreft bijvoorbeeld het ontvangen of wijzigen van uw mate van *arbeidsongeschiktheid* van uw *WAO*-uitkering, het aangaan van een ander dienstverband of het gaan deelnemen aan een andere pensioenvoorziening.

Dit geldt ook:

Zorg dat u ons deze informatie tijdig geeft. Want als u dit niet doet kan dat leiden tot het stopzetten van uw premievrije voortzetting.

Het *pensioenfonds* mag ook gebruik maken van de gegevens die zij van het *UWV* ontvangt. Als de gegevens van het *UWV* afwijken of van een latere datum zijn, gelden de gegevens van het *UWV*.

37.12 Wat geldt voor uw premievrije voortzetting als de regeling verandert?

Het *bestuur* is na instemming van cao-partijen op grond van de statuten bevoegd om de regeling premievrije deelname bij *arbeidsongeschiktheid* te wijzigen. Heeft u voor uw pensioenopbouw recht op premievrije voortzetting bij *arbeidsongeschiktheid* gekregen? En verandert het *bestuur* deze regeling? Dan wordt uw premievrije pensioenopbouw vanaf dat moment gewijzigd volgens de nieuwe pensioenregeling. Wij informeren u binnen drie maanden over deze wijziging (zie hoofdstuk 11).

Artikel 38 Premievrije pensioenopbouw als u arbeidsongeschikt bent en een WIA-uitkering krijgt

38.1 Wanneer komt u voor premievrije pensioenopbouw in aanmerking?

Om voor *premielvrije pensioenopbouw* tijdens *arbeidsongeschiktheid* in aanmerking te komen, moet u voldoen aan de volgende voorwaarden:

- u had een dienstverband bij een *werkgever* voor uw eerste ziekte dag;
- u was vanaf het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn* onafgebroken 35% of meer arbeidsongeschikt;
- u had na de *maximum uitkeringstermijn*, of maximaal 4 weken daarna, recht op een WIA-uitkering; en
- u dient een verzoek tot premievrije voortzetting bij het fonds in binnen een jaar na het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn*.

Dit geldt ook:

- Bent u bij de start van uw deelname al deels arbeidsongeschikt en krijgt u een uitkering krachtens de WIA? Dan bouwt u over dat deel geen pensioen bij ons op. U bouwt dan alleen op over het deel dat u méér arbeidsongeschikt wordt tijdens uw deelname.
- Bent u *gewezen deelnemer*? Dan moet u op de dag direct voorafgaand aan de aanvang van de maximum-uitkeringstermijn *deelnemer* zijn geweest aan de pensioenregeling van het fonds.

38.2 Wat gebeurt er als u volledig arbeidsongeschikt bent?

Bent u volledig arbeidsongeschikt en niet langer in dienst bij uw *werkgever*? En krijgt u een WIA-uitkering? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 38.1? Dan blijft u ouderdomspensioen, *partnerpensioen* en *wezenpensioen* bij ons opbouwen.

38.3 Wat gebeurt er als u voor een deel arbeidsongeschikt bent?

Bent u voor een deel arbeidsongeschikt? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 38.1? Dan geldt dit.

U blijft in dienst bij uw werkgever

- U blijft pensioen opbouwen voor het deel dat u blijft werken. We gaan uit van het pensioengevend inkomen dat u nog heeft.
- U gaat premievrij pensioen opbouwen voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent volgens de regels van dit hoofdstuk.

U gaat uit dienst bij uw werkgever

- U gaat premievrij pensioen opbouwen voor het deel dat u arbeidsongeschikt bent. U doet dit volgens de regels van dit hoofdstuk.
- U bouwt geen pensioen meer bij ons op voor het deel dat u nog arbeidsongeschikt bent.

Dit geldt ook:

Is uw WIA-uitkering geëindigd? En start deze weer binnen 4 weken nadat deze is geëindigd? En heeft u het fonds hiervan tijdig op de hoogte gesteld? Dan krijgt u na deze periode van 4 weken weer recht op premievrije pensioenopbouw.

38.4 Wat gebeurt er als u ziek wordt en uw deelneming eindigt tijdens ziekte?

Wordt u ziek tijdens deelneming en uw verplichte deelneming eindigt onvrijwillig (*door ontslag of faillissement van uw werkgever*) vóór het bereiken van de *maximum uitkeringstermijn*? En voldoet u aan de voorwaarden van artikel 38.1? Dan kan het *bestuur* vanaf het moment dat uw deelneming eindigde premievrije voortzetting toekennen.

Hierbij geldt het volgende:

Wordt u meer arbeidsongeschikt na het einde van uw deelname en vóórdat de *maximum uitkeringstermijn* is verstreken? Dan gaat uw premievrije pensioenopbouw niet omhoog. U blijft pensioen opbouwen zoals u eerst deed. Wordt u minder arbeidsongeschikt? Dan gaat uw premievrije pensioenopbouw omlaag.

Ook is het *bestuur* onder deze voorwaarden bevoegd om aan uw *partner* en kinderen, een *partner- en wezenpensioen* toe te kennen als u tijdens de *maximum uitkeringstermijn* komt te overlijden. Dit pensioen wordt dan berekend alsof er voortzetting van *deelnemerschap* was toegekend op basis van een *arbeidsongeschiktheid* van 100%.

38.5 Wanneer start uw premievrije opbouw als u arbeidsongeschikt wordt?

Uw premievrije pensioenopbouw start op de dag dat u een *WIA-uitkering* krijgt.

Krijgt u al een *WIA-uitkering* en wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan start uw verhoogde premievrije pensioenopbouw op de dag van de maand waarin het *UWV* uw *WIA-uitkering* verhoogt.

38.6 Hoe berekenen we uw pensioenopbouw?

U bouwt pensioen op over uw laatste pensioengrondslag. Dit is uw pensioengrondslag op de dag voordat u arbeidsongeschikt wordt. Of de dag dat u méér arbeidsongeschikt wordt. We passen uw *franchise* jaarlijks aan, conform artikel 5 van dit reglement. Als er sprake is van toeslagverlening, verhogen wij uw pensioengevend inkomen. We doen dit in dat geval met de ontwikkeling van de *loonindex*, conform artikel 6 van dit reglement.

We kijken naar het percentage dat u arbeidsongeschikt bent volgens het *UWV* en stellen uw premievrije pensioenopbouw zo vast:

<i>U bent arbeidsongeschikt voor</i>	<i>Dan zetten we uw pensioenopbouw premievrij voort voor:</i>
< 35%	0%
35 - 45%	40%
45 - 55%	50%
55 - 65%	60%
65 - 100%	100%

Het *pensioenfonds* kan voor de berekening van de arbeidsongeschiktheidsklasse uitgaan van een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse dan aan u opgegeven door het *UWV*. Dit gebeurt als u feitelijk meer (nieuw) inkomen uit arbeid of uit onderneming heeft dan overeenkomt met de door het *UWV* opgegeven arbeidsongeschiktheidsklasse (de formele arbeidsongeschiktheidsklasse). Het *pensioenfonds* is gerechtigd uit te gaan van inkomensgegevens als opgegeven door het *UWV* en op basis daarvan een arbeidsongeschiktheidsklasse vast te stellen, die afwijkt van de formele arbeidsongeschiktheidsklasse.

38.7 Wat gebeurt er als u meer arbeidsongeschikt wordt?

Bent u nog in dienst bij uw *werkgever*? En wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan berekenen wij uw pensioenopbouw opnieuw. We doen dit vanaf de dag dat het *UWV* uw *arbeidsongeschiktheidspercentage* verhoogt. Waarschijnlijk bouwt u hierdoor meer premievrij pensioen op. U vindt de tabel in artikel 38.6.

Bent u al uit dienst bij uw *werkgever*? En wordt u meer arbeidsongeschikt? Dan gaat uw pensioenopbouw niet omhoog. U blijft pensioen opbouwen zoals u eerst deed.

Dit geldt ook:

Was u al minimaal 35% arbeidsongeschikt met een *WIA* uitkering toen u ging deelnemen aan de pensioenregeling? Dan kunt u toch premievrije voortzetting krijgen, maar het percentage premievrije voortzetting dat volgt uit de mate van *arbeidsongeschiktheid* die al bestond bij het begin van de deelneming wordt wel in mindering gebracht op het percentage van de premievrije voortzetting die het gevolg is van uw verhoogde *arbeidsongeschiktheid*. We hanteren bij de toekenning van premievrije voortzetting uw pensioengrondslag op de dag voordat u meer arbeidsongeschikt werd.

38.8 Wat gebeurt er als u minder arbeidsongeschikt wordt?

We berekenen uw pensioenopbouw dan opnieuw. We doen dit vanaf de dag waarin u minder arbeidsongeschikt wordt. Waarschijnlijk bouwt u hierdoor minder pensioen op. U vindt de tabel in artikel 38.6.

38.9 Wanneer stopt de premievrije voortzetting?

De premievrije voortzetting stopt op de eerste dag van de maand waarin:

- u de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt;
- u niet meer minstens 35% arbeidsongeschikt bent volgens de *WIA*, tenzij uw *WIA*-uitkering binnen 4 weken weer hervat wordt;
- u een nieuwe arbeidsovereenkomst aangaat, al dan niet bij een *werkgever* die is aangesloten bij het fonds, of als u in een andere pensioenvoorziening wordt opgenomen. Maar als u dan nog steeds arbeidsongeschikt bent in zin van de *WIA* en u vóór het aangaan van die nieuwe arbeidsovereenkomst premievrij aanspraken in ons *pensioenfonds* verkrijgt, dan stopt uw premievrije voortzetting niet. U mag echter nooit meer pensioenopbouw opbouwen dan dat u bij 100% premievrije deelneming zou hebben verkregen. Het meerdere wordt in mindering gebracht op de aanspraken die op grond van premievrije deelname worden verworven. U bent verplicht dit aan ons door te geven;
- u niet de inlichtingen verstrekt, waarvan het *pensioenfonds* vindt dat zij ze nodig heeft voor het kunnen verlenen van premievrijstelling; of
- u bent overleden.

Dit geldt ook:

- Krijgt u een uitkering krachtens de *WIA* en gaat u een nieuwe arbeidsovereenkomst aan in het kader van re-integratie? Dan is het *bestuur* op uw verzoek bevoegd te bepalen dat u extra aanspraken krijgt toegekend als u kunt aantonen dat er een terugval in uw pensioenopbouw zou optreden door het aangaan van de arbeidsovereenkomst.
- Als u volledige premievrijstelling heeft en u via de Sociale werkvoorziening weer pensioen gaat opbouwen bij de Stichting *Pensioenfonds Werk en (re) integratie (PWRI)*, houdt u de volledige 100% premievrije opbouw maar wordt uw premievrije deelneming verminderd met de aanspraken die u bij de *PWRI* opbouwt. U bent verplicht dit aan ons door te geven.

38.10 Wat gebeurt er als toepassing van de regeling onbedoeld erg nadelig uitpakt?

Als toepassing van de artikelen in dit hoofdstuk naar het oordeel van het *bestuur* leidt tot het onbedoeld achterwege blijven of leidt tot onbedoelde vermindering van de premievrije voortzetting, kan het *bestuur* besluiten alsnog premievrije voortzetting toe te kennen.

38.11 Welke verplichtingen heeft u als (gewezen) deelnemer bij arbeidsongeschiktheid?

U moet ons alle informatie geven die wij nodig hebben voor het uitvoeren van de regeling voor premievrije voortzetting. U doet dit binnen vier weken nadat u deze informatie heeft ontvangen. Die informatie betreft bijvoorbeeld het ontvangen of wijzigen van uw mate van *arbeidsongeschiktheid* van uw *WIA*-uitkering, het aangaan van een ander dienstverband of het gaan deelnemen aan een andere pensioenvoorziening.

Dit geldt ook:

Zorg dat u ons deze informatie tijdig geeft. Want als u dit niet doet kan dat leiden tot het stopzetten van uw premievrije voortzetting.

Het *pensioenfonds* mag ook gebruik maken van de gegevens die zij van het *UWV* ontvangt. Als de gegevens van het *UWV* afwijken of van een latere datum zijn, gelden de gegevens van het *UWV*.

38.12 Wat geldt voor uw premievrije voortzetting als de regeling verandert?

Het *bestuur* is na instemming van cao-partijen op grond van de statuten bevoegd om de regeling premievrije deelname bij *arbeidsongeschiktheid* te wijzigen. Heeft u voor uw pensioenopbouw recht op premievrije voortzetting bij *arbeidsongeschiktheid* gekregen? En verandert het *bestuur* deze regeling? Dan wordt uw premievrije pensioenopbouw vanaf dat moment gewijzigd volgens de nieuwe pensioenregeling. Wij informeren u binnen drie maanden over deze wijziging (zie hoofdstuk 11).

8. U en uw partner gaan uit elkaar

Gaan u en uw *partner* uit elkaar? Dan heeft dat gevolgen voor uw reeds opgebouwde ouderdomspensioen en het *partnerpensioen*. Het *wezenpensioen* verandert niet als u uit elkaar gaat.

Artikel 39 Scheiding en uw ouderdomspensioen

39.1 Wanneer verandert uw ouderdomspensioen?

Uw *ouderdomspensioen* verandert in deze situaties:

- U gaat scheiden. U, uw (*ex*)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft de echtscheiding in bij de burgerlijke stand.
- U gaat scheiden van tafel en bed. U, uw (*ex*)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft dit in bij het huwelijksgoederenregister.
- U beëindigt uw geregistreerd partnerschap. U, uw (*ex*)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft dit in bij de burgerlijke stand. Dit geldt niet als de uitschrijving wordt veroorzaakt doordat u uw geregistreerd *partnerschap* omzet in een huwelijk.

Dit geldt ook:

- Er is geen sprake van echtscheiding of beëindiging van het geregistreerd partnerschap in de zin van dit hoofdstuk als de *scheiding* of beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt veroorzaakt doordat een van u overlijdt of wordt vermist.
- Woonde u samen zonder huwelijk of geregistreerd partnerschap/samenlevingsovereenkomst? En gaat u uit elkaar? Dan verandert er niets in uw ouderdomspensioen.

39.2 Uw *ex-partner* krijgt bij scheiding recht op uitbetaling van een deel van uw ouderdomspensioen.

Gaat u scheiden? Dan krijgt uw *ex-partner* recht op uitbetaling van de helft van het ouderdomspensioen dat u tijdens uw huwelijk of geregistreerd partnerschap tot aan de scheidingsdatum heeft opgebouwd. Dit heet verevening. Het is geregeld in de Wet verevening *pensioenrechten* bij *scheiding*. Dit geldt niet als u samen iets anders heeft afgesproken. Zie hiervoor artikel 39.3. Voor alle duidelijkheid: als uw *samenwoonrelatie* zonder geregistreerd partnerschap eindigt krijgt uw *ex-partner* dus niet dit recht, want op die relatie is die wet niet van toepassing.

U heeft 2 mogelijkheden:

- U of uw *ex-partner* kan ons vragen dit eigen deel rechtstreeks aan uw *ex-partner* te betalen. We doen dit dan als u met pensioen gaat. Vraag dit wel binnen 2 jaar na de *scheiding* bij ons aan. Dit doet u met het formulier *Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen*. Download het formulier op www.overheid.nl. Of vraag het aan bij ons *pensioenfonds*.
- Vraagt u of uw *ex-partner* niet tijdig de uitbetaling door het *pensioenfonds* aan uw *ex-partner* aan? Dan moet u zelf dat deel van uw pensioen aan uw *ex-partner* betalen als u met pensioen gaat.

Krijgt uw *ex-partner* maar een klein pensioen? Dan heeft hij of zij geen recht op betaling. Het pensioen blijft dan bij u staan. Er is sprake van een klein pensioen als het bruto pensioen voor uw *ex-partner* lager is dan de wettelijke afkoopgrens. De wettelijke afkoopgrens vindt u in artikel 43.2.

39.3 Kunt u samen iets anders afspreken, zoals conversie?

Ja, dat kan. U wilt bijvoorbeeld dat uw *ex-partner* geen ouderdomspensioen uitbetaald krijgt. Of meer óf minder dan de helft van het ouderdomspensioen dat u tijdens uw huwelijk of geregistreerde partnerschap opbouwde. Als u dat maar samen afspreekt. Dit doet u in uw huwelijkse voorwaarden, de voorwaarden van geregistreerd partnerschap of in een schriftelijke *scheidingsovereenkomst*. In de Wet verevening *pensioenrechten* bij *scheiding* staan de begrenzings van wat u kunt afspreken vermeld. Vraag dit wel binnen 2 jaar na de *scheiding* bij ons aan.

U kunt ook kiezen voor *conversie*. Bij *conversie* maakt u samen afspraken over het deel van het *ouderdomspensioen* en het *bijzonder partnerpensioen* (artikel 40) waar uw *ex-partner* recht op heeft. Deze 2 soorten pensioenen zet u om in een eigen aanspraak op *ouderdomspensioen* voor uw *ex-partner*. Dat *ouderdomspensioen* gaat dan in en stopt op de tijdstippen die gelden voor het normale *ouderdomspensioen* volgens deze pensioenregeling op de leeftijd van de *ex-partner*. *Conversie* is alleen mogelijk als het *pensioenfonds* schriftelijk instemt om een eventueel uit de conversie voortvloeiende wijziging van het risico te dekken of het niveau van de uitkering aan te passen. Het *pensioenfonds* kan de kosten voor de *conversie* in rekening brengen. U en uw *ex-partner* betalen samen deze kosten.

Conversie spreekt u af in uw huwelijkse voorwaarden, de voorwaarden van geregistreerd partnerschap of in een schriftelijke *scheidingsovereenkomst*. Vraag dit wel binnen 2 jaar na de *scheiding* bij ons aan. Dit doet u met het formulier *Mededeling van scheiding in verband met verdeling van ouderdomspensioen*. Download het formulier op www.overheid.nl. Of vraag het aan bij ons *pensioenfonds*.

39.4 Wanneer start en stopt de uitbetaling aan uw ex-partner?

Uw *ex-partner* krijgt zijn of haar veevende pensioen als u met pensioen gaat. Dit is dus op uw 67^e. Kiest u ervoor om eerder of later met pensioen te gaan? Dan krijgt uw *ex-partner* ook eerder of later pensioen.

Krijgen wij het formulier voor de verdeling nadat uw pensioen is ingegaan? Dan start de uitbetaling van het pensioen aan uw *ex-partner* op de 1^e dag van de maand volgend op de maand waarin wij het formulier ontvangen.

De uitbetaling van het pensioen voor uw *ex-partner* stopt op deze momenten:

- Uw *ex-partner* overlijdt. De uitbetaling van het pensioen stopt op de laatste dag van de maand waarin uw *ex-partner* overlijdt.
- U overlijdt. Het pensioen stopt op de laatste dag van de maand waarin u overlijdt.
- U en uw *partner* trouwen opnieuw met elkaar. En wij horen dat van u. Het pensioen stopt op de 1^e dag van de maand nadat wij dit bericht krijgen.

Trouwen u en uw *ex-partner* opnieuw? En wilt u het pensioen weer zelf krijgen? Schrijf het *pensioenfonds* dan een brief. Dit kan ook als u (weer) geregistreerd *partners* wordt. Of als u niet meer gescheiden bent van tafel en bed en dit in het huwelijksgoederenregister heeft laten opnemen. U en uw *partner* ondertekenen beiden de brief.

Overlijdt uw *ex-partner*? Dan betalen wij zijn of haar deel van uw *ouderdomspensioen* voortaan aan u uit. Dit is niet het geval als u kiest voor *conversie*.

Artikel 40 Scheiding en partnerpensioen

40.1 Wanneer verandert het partnerpensioen?

Het *partnerpensioen* verandert in deze situaties:

- U gaat scheiden. U, uw (ex)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft uw *scheiding* in bij de burgerlijke stand.
- U gaat scheiden van tafel en bed. U, uw (ex)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft dit in bij het huwelijksgoederenregister.
- U beëindigt uw geregistreerd *partnerschap*. U, uw (ex)*partner* of bijvoorbeeld een advocaat schrijft dit in bij de burgerlijke stand. Dit komt niet doordat een van u overlijdt of wordt vermist.
- U woont samen en gaat uit elkaar. U maakt samen een verklaring of een brief die u beide ondertekent en voegt kopieën van uw identiteitsbewijzen toe. Daarin staat de datum dat u stopt met samenwonen. Of u stuurt het *pensioenfonds* een kopie van een aangetekende brief aan uw (ex)*partner* of een notaris waarin staat per welke datum u stopt met samenwonen.

Zet u uw geregistreerd *partnerschap* om in een huwelijk? Of heeft u een *samenwoonrelatie* en wordt u geregistreerd *partners* of trouwt u? Dan verandert er niets in het *partnerpensioen*.

Dit geldt ook:

Indien naar het oordeel van het *pensioenfonds* geen eenduidigheid bestaat over de datum waarop de *samenwoonrelatie* is geëindigd, wordt als beëindigingsdatum aangehouden de datum waarop volgens het bevolkingsregister de inschrijving van de *deelnemer* en zijn *ex-partner* op hetzelfde adres is geëindigd.

40.2 Uw ex-partner krijgt bij scheiding of einde van de samenwoonrelatie recht op bijzonder partnerpensioen

Gaat u uit elkaar? Dan krijgt uw *ex-partner* recht op het *partnerpensioen* dat u tot de *scheidingsdatum* of tot het einde van de *samenwoonrelatie* heeft opgebouwd. Dit heet *bijzonder partnerpensioen*. Vraag dit wel binnen 2 jaar na de *scheiding* bij ons aan.

Gaat u uit elkaar nádat uw deelname aan deze pensioenregeling stopt? Dan krijgt uw *ex-partner* recht op het *partnerpensioen* dat u tot het eind van uw deelname heeft opgebouwd. We tellen daarbij ook de toeslagen op die we sinds het einde van uw deelname gaven.

Uw *ex-partner* krijgt een bewijs van het *bijzonder partnerpensioen*. Uzelf krijgt een kopie van dit bewijs.

40.3 Kunt u samen iets anders afspreken?

Ja, dat kan. U wilt bijvoorbeeld dat uw *ex-partner* geen *partnerpensioen* krijgt. Of minder *partnerpensioen* dan u tot uw *scheiding* opbouwde. Als u dat maar samen afspreekt. Dit doet u in uw huwelijkse voorwaarden, in de voorwaarden van geregistreerd partnerschap, in de samenlevingsovereenkomst of in een schriftelijke *scheidings-* of beëindigingsovereenkomst. Vraag dit wel binnen 2 jaar na de *scheiding* bij ons aan. Maar die voorwaarden of overeenkomst gelden alleen als het *pensioenfonds* hiermee akkoord gaat en heeft verklaard om een eventueel uit de afwijking voortvloeiende wijziging van het risico te dekken of het niveau van de uitkering aan te passen.

Naast de afspraken die u met uw *ex-partner* maakt, kan uw *ex-partner* ook zijn of haar recht op *bijzonder partnerpensioen* aan een eerdere of latere *partner van de (gewezen) deelnemer* overdragen. Maar die afspraken gelden alleen als de overdracht onherroepelijk is en die overeenkomst tussen u en uw *ex-partner* in een notariële akte is vastgelegd. Ook moet het *pensioenfonds* zich bereid hebben verklaard om een eventueel uit de overdracht voortvloeiende wijziging van het risico te dekken

U kunt ook kiezen voor *conversie*. U leest hier meer over in artikel 39.3.

40.4 Wanneer start en stopt het bijzonder partnerpensioen?

Uw *ex-partner* krijgt *bijzonder partnerpensioen* als u overlijdt. Het pensioen start op de 1e dag van de maand waarin u overlijdt. Het pensioen stopt op de laatste dag van de maand waarin uw *ex-partner* overlijdt.

Dit geldt ook:

- Overlijdt uw *ex-partner* nadat uw pensioen is ingegaan? Dan stopt zijn of haar pensioen. Heeft u een nieuwe *partner*? Dan krijgt die géén hoger pensioen doordat uw *ex-partner* is overleden.
- Overlijdt uw *ex-partner* voordat uw pensioen is ingegaan? Dan heeft uw nieuwe *partner* geen recht op het *bijzonder partnerpensioen* van uw *ex-partner*.
- Heeft u meerdere *ex-partners*? Dan krijgt elke *ex-partner* alleen het *bijzonder partnerpensioen* dat u opbouwde ná de voorafgaande scheiding. En tot u uit elkaar ging.

40.5 Zijn er situaties waarin uw ex-partner geen bijzonder partnerpensioen krijgt?

Uw *ex-partner* krijgt geen *bijzonder partnerpensioen* als:

- uw *ex-partner* schuld heeft aan uw overlijden. Maar alleen als u opzettelijk om het leven bent gebracht en uw *ex-partner* daaraan schuldig is of medeplichtig is.
- uw *ex-partner* in geval van een *samenwoonrelatie* niet kan aantonen met een uittreksel uit de gemeentelijke basisadministratie dat u tot vlak voor het einde van uw *samenwoonrelatie* feitelijk heeft samengewoond.
- het einde van de *samenwoonrelatie* niet binnen twee jaar na het eindigen daarvan is gemeld aan het fonds door overlegging van een verklaring of kopie van het aangetekende schrijven aan de andere *partner* of de notaris dat de partnerrelatie is geëindigd.

- Indien de samenlevingsovereenkomst, waarin uw *partner* is aangewezen als begunstigde, niet notarieel is verleden of er geen eenzijdige opzeggingsclausule in is opgenomen.

9. Over de betaling van uw pensioen

Artikel 41 Hoe krijgt u uw pensioen?

41.1 Hoe kunt u uw pensioen aanvragen?

Ongeveer zes maanden voor uw AOW datum en/of uw *pensioendatum* ontvangt u meer informatie van het *pensioenfonds* en een aanvraagformulier.

U vraagt uw pensioen schriftelijk aan bij het *pensioenfonds*. Of een ander doet dat namens u. Als u eerder met pensioen wilt, kunt u altijd contact opnemen met het *pensioenfonds*.

41.2 Wat als u uw pensioen niet aanvraagt?

Het *pensioenfonds* mag ook zelf een pensioen toekennen aan degenen die daar recht op hebben als de aanvraag om pensioen achterwege is gebleven.

41.3 Hoe keren wij uw pensioen uit?

Gaat uw pensioen in? Dan krijgt u elke maand een pensioenbedrag van ons. We maken de uitkering in euro's over op de bankrekening die u doorgeeft.

U krijgt elke maand 1/12e deel van uw pensioen in dat jaar. Wij houden hierop loonbelasting en premies voor de sociale verzekeringen in. Die betalen wij aan de Belastingdienst.

Artikel 42 Wat geldt als u in het buitenland woont?

42.1 Welke voorwaarden gelden er?

Woont u in het buitenland? Dan vragen wij 1 keer per jaar een *bewijs van in leven zijn* (Attestatie de Vita) van u. Wij horen het namelijk van de buitenlandse overheid niet vanzelf als u overlijdt. Daarom moeten uw nabestaanden dit in elk geval aan ons melden. Een voorwaarde voor pensioen is immers dat u nog leeft.

Dit geldt voor de betaling van uw ouderdomspensioen. Maar ook voor het *partnerpensioen*, *bijzonder partnerpensioen* en *wezenpensioen*. Als we het bewijs van in leven zijn niet van u ontvangen, betalen we niet langer pensioen uit.

42.2 Zijn er extra kosten aan verbonden voor u?

Eventuele extra kosten voor het uitbetalen van pensioen op een buitenlandse rekening brengen wij bij u in rekening.

Artikel 43 Wat is de afkoop van pensioen?

43.1 Heeft u een klein pensioen bij ons opgebouwd?

Dan mag het *pensioenfonds* uw pensioen in één keer betalen. Dit heet *afkoop*. U krijgt dan de waarde van uw pensioen, dat is de *afkoopsom*, in één keer op uw rekening. Daarna krijgt u geen pensioen meer. Afkoop is geregeld in de wet.

43.2 Wanneer is er sprake van een 'klein pensioen'?

In dit reglement noemen we pensioenen "kleine pensioenen" als ze onder de wettelijke afkoopgrens liggen. Voor 2017 is dit bedrag € 467,89. Dit bedrag wordt jaarlijks herzien. Alleen kleine pensioenen mogen worden afgekocht. Daarvoor heeft het *pensioenfonds* geen toestemming nodig. Voor pensioenen boven die grens geldt een afkoopverbod.

Artikel 44 Hoe kopen wij uw klein ouderdomspensioen af?

44.1 Wanneer kunnen wij uw klein ouderdomspensioen afkopen?

Het *pensioenfonds* kan een klein ouderdomspensioen van de *gewezen deelnemer* na einde deelneming anders dan door overlijden afkopen. Afkoop kan op zijn vroegst twee jaar na beëindiging van de deelneming plaatsvinden.

Als binnen de termijn van twee jaar uw pensioen ingaat, kan de afkoop bij de *pensioeningangsdatum* plaatsvinden.

44.2 Wanneer bepalen wij of er sprake is van een klein ouderdomspensioen?

Wij bepalen op het tijdstip van beëindiging van uw deelneming of er sprake is van een klein ouderdomspensioen. Tenzij het pensioen ingaat vóór het einde van de termijn van twee jaar. In dat geval bepalen wij dit op de *pensioendatum*.

44.3 Wanneer informeren wij u over afkoop klein ouderdomspensioen?

Het *pensioenfonds* informeert u binnen zes maanden na afloop van de termijn van twee jaar over de afkoop en gaat ook binnen die zes maanden tot uitbetaling over. Als het pensioen al is ingegaan geldt: het *pensioenfonds* informeert u binnen zes maanden na de *pensioeningangsdatum* over de afkoop en gaat ook binnen die zes maanden tot uitbetaling over. Na afloop van de termijn van zes maanden is voor de afkoop uw toestemming nodig.

Dit geldt ook:

Als een ouderdomspensioenaanspraak wordt afgekocht, worden ook de meeverzekerde aanspraken op (bijzonder) *partner- en wezenpensioen* afgekocht. De *afkoopsom* van het *bijzonder partnerpensioen* wordt aan de *ex-partner* ter beschikking gesteld.

Artikel 45 Hoe kopen wij uw klein partnerpensioen en klein wezenpensioen af?

45.1 Wanneer kunnen wij een klein partnerpensioen en klein wezenpensioen afkopen?

Het *pensioenfonds* kan een klein *partnerpensioen* en eventueel *wezenpensioen* van de nabestaanden bij de ingang van het *partnerpensioen* respectievelijk *wezenpensioen* afkopen zonder toestemming.

45.2 Wanneer bepalen wij of er sprake is van een klein partnerpensioen en klein wezenpensioen?

Wij bepalen of sprake is van een klein *partnerpensioen* respectievelijk *wezenpensioen* op de ingangsdatum van het *partnerpensioen* respectievelijk *wezenpensioen*.

45.3 Wanneer informeren wij over afkoop klein partnerpensioen en klein wezenpensioen?

Het *pensioenfonds* informeert de *partner* of wees binnen zes maanden na de ingangsdatum van het *partnerpensioen* respectievelijk *wezenpensioen* over de afkoop en gaat ook binnen deze termijn van zes maanden tot uitbetaling over. Na afloop van de termijn van zes maanden is voor de afkoop toestemming van de *partner* respectievelijk wees nodig.

Wat geldt nog meer?

Indien er een gerechtigde is tot een *partnerpensioen*, kan het *wezenpensioen* alleen tezamen met een klein *partnerpensioen* worden afgekocht. Indien er geen gerechtigde is tot een *partnerpensioen*, kan het *wezenpensioen* worden afgekocht, indien het *wezenpensioen* kleiner is dan het bedrag genoemd in artikel 43.2.

De *afkoopsom* van het *partnerpensioen* en eventueel *wezenpensioen* wordt aan de *partner* ter beschikking gesteld. Indien een wees meerderjarig is, wordt de *afkoopsom* van zijn *wezenpensioen* aan deze wees ter beschikking gesteld.

Artikel 46 Hoe kopen wij het klein bijzonder partnerpensioen af?

46.1 Wanneer kunnen wij een bijzonder klein partnerpensioen afkopen?

Het *pensioenfonds* kan een klein *bijzonder partnerpensioen* van de *ex-partner* bij *scheiding* afkopen zonder toestemming.

46.2 Wanneer bepalen wij of er sprake is van een klein bijzonder partnerpensioen?

Wij bepalen of sprake is van een klein *bijzonder partnerpensioen*, nadat u ons geïnformeerd heeft over de *scheiding*. Hoe u ons informeert staat in artikel 39.

46.3 Hoe informeren wij over afkoop klein bijzonder partnerpensioen?

Het *pensioenfonds* informeert de *ex-partner* binnen zes maanden na de melding van de *scheiding* over de afkoop en gaat ook binnen zes maanden tot uitbetaling over. Na afloop van de termijn van zes maanden is voor de afkoop toestemming van de *ex-partner* nodig.

Artikel 47 Hoeveel geld krijgt de rechthebbende als wij pensioen afkopen?

U leest in bijlage 2, tabel 7 hoe we uw *afkoopsom* berekenen. Dit bedrag is bruto. We houden daarop nog loonbelasting en premies in.

10. Over de kosten van de pensioenregeling

Artikel 48 Wie betaalt de premie voor de pensioenregeling?

Maandelijks betalen u en uw *werkgever* premie voor uw pensioen. Uw *werkgever* houdt de *premie*, die u moet betalen, elke maand in op uw salaris. Uw *werkgever* betaalt de totale *premie* aan het *pensioenfonds*.

Artikel 49 Hoe berekenen wij uw premie?

49.1 Wat is de hoogte van uw premie?

De totale premie in 2018 is 23% van de pensioengrondslag. De premieverdeling is als volgt: de werknemers betalen 45%, de *werkgevers* betalen 55%. U betaalt dus 10,35% van uw pensioengrondslag. Uw *werkgever* betaalt 12,65% van de pensioengrondslag. Dit is de basis voor uw pensioen. U leest alle details over de pensioengrondslag in artikel 5.

49.2 Wat geldt als u deeltijd werkt?

Werkt u in deeltijd? Dan vermenigvuldigen we de pensioengrondslag eerst met uw deeltijdpercentage. In artikel 5 leest u hoe we uw deeltijdpercentage bepalen.

49.3 Wat geldt als u (deels) arbeidsongeschikt bent?

Bent u deels arbeidsongeschikt? Dan betaalt u minder premie. Bent u volledig arbeidsongeschikt? Dan hoeft u geen premie te betalen als u aan alle voorwaarden hiervoor voldoet. U leest alle voorwaarden in hoofdstuk 7.

Wat geldt nog meer?

- Wordt uw pensioengevend inkomen niet verlaagd, zoals genoemd in artikel 5? Dan kan in overleg met de *werkgever* een afwijkende premieverdeling worden afgesproken.
- Werkt u niet het hele jaar of werkt u parttime? Dan wordt uw pensioengrondslag naar evenredigheid vastgesteld.

Artikel 50 Wat doen we met de premies?

We zetten dit geld opzij voor uw pensioen. Wij beleggen een deel van alle premies. Dat is om stijging van de lonen zo veel mogelijk bij te houden. Met sparen alleen lukt dat niet.

U betaalt alleen premie voor de opbouw van uw pensioen. Zijn de financiële resultaten van ons *pensioenfonds* goed? Dan kunnen wij de pensioenen ook verhogen. We leggen dit uit in hoofdstuk 2.

Artikel 51 Wat geldt als mijn werkgever geen premie heeft betaald?

Heeft u recht op deelname aan deze pensioenregeling, maar heeft uw *werkgever* geen premie voor u betaald?

U bouwt dan toch pensioen bij ons op. Dit geldt niet als:

- Er sprake is van boze opzet bij u en uw *werkgever*. Hiervan is in ieder geval sprake als uw *werkgever* welbewust de premie niet heeft betaald en gebleken is dat u hiermee heeft ingestemd.
- Uw *werkgever* in het buitenland is gevestigd en zich niet heeft aangemeld bij het *pensioenfonds*. Het *pensioenfonds* kon niet weten dat uw *werkgever* werknemers in Nederland te werk had gesteld.

- Om een andere reden niet van het *pensioenfonds* kan worden verwacht om pensioen aan u, uw *partner* of uw kinderen toe te kennen. Het *pensioenfonds* houdt zich hierbij aan de wettelijke voorwaarden.
- Het premie betreft die verschuldigd is over een periode voorafgaand aan het faillissement van de *werkgever* of de surcéance van betaling die de *werkgever* heeft gekregen. De regeling hiervoor in de Werkloosheidswet is bepalend voor het *pensioenfonds*.

11. Informatie over uw pensioen

Artikel 52 Welke informatie krijgt u?

52.1 Uw deelname start

U krijgt binnen 3 maanden informatie over de pensioenregeling van ons (Laag 1 van Pensioen 1-2-3). In Laag 1 staat alle eerste informatie die belangrijk is voor uw pensioen. U leest ook waar u extra informatie vindt.

52.2 U bent deelnemer

U krijgt elk jaar een *Uniform Pensioenoverzicht*. In dit overzicht staat:

- het pensioenbedrag dat u heeft opgebouwd;
- het pensioenbedrag dat u kan bereiken als u bij ons pensioen blijft opbouwen;
- informatie over verhoging en verlaging van uw pensioen;
- de groei van uw pensioen in het afgelopen jaar (*factor A*).

52.3 Uw deelname stopt

Gaat u uit dienst bij uw *werkgever* en bent u niet meer werkzaam in de *Architectenbranche*, dan krijg u binnen zes maanden een overzicht van het pensioen dat u bij het *pensioenfonds* heeft opgebouwd. Daarin staat alle informatie over het pensioen dat u heeft opgebouwd. Daarna krijgt u elke 5 jaar een pensioenoverzicht van het *pensioenfonds*. Heeft u uw pensioen meegenomen naar een nieuwe pensioenuitvoerder? Dan krijgt u die informatie voortaan van uw nieuwe pensioenuitvoerder.

52.4 U krijgt pensioen van ons

Gaat u met pensioen? Dan krijgt u een brief over de start van uw pensioen. Daarin staan uw pensioenbedragen. U leest ook precies welke eigen keuzes u kunt maken voor uw pensioen.

Is uw pensioen ingegaan? Dan krijgt u elk jaar een opgave van uw pensioen. Daarin staat hoeveel pensioen u in dat jaar krijgt. En hoeveel *partnerpensioen* u heeft opgebouwd.

52.5 U bent gescheiden

Uw *ex-partner* krijgt elke 5 jaar een opgave van zijn of haar *bijzonder partnerpensioen*.

U kan ook zelf contact opnemen als u wilt weten hoeveel pensioen u heeft. U krijgt dan binnen 3 maanden een overzicht. We mogen u wel vragen de kosten van deze berekening te betalen. Of kijk op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Daarop staat uw *AOW* en een overzicht van al uw pensioen bij de verschillende *pensioenfonds*en.

52.6 U wilt meer weten

U kunt ook zelf contact opnemen als u wilt weten hoeveel pensioen u heeft. Of hoeveel pensioen u kan krijgen als u bij het *pensioenfonds* pensioen blijft opbouwen. U krijgt dan binnen 3 maanden een overzicht. Het *pensioenfonds* mag u wel vragen de kosten te betalen. Of kijk op www.mijnpensioenoverzicht.nl. Daarop staat uw *AOW* en een overzicht van al uw te bereiken pensioen bij de verschillende pensioenuitvoerders.

52.7 De pensioenregeling wijzigt

Wij informeren u binnen drie maanden na een wijziging in het pensioenreglement over die wijziging en de mogelijkheid om het gewijzigde pensioenreglement op te vragen.

52.8 Gaat u verhuizen naar het buitenland?

Als u de verhuizing naar het buitenland heeft gemeld bij het *pensioenfonds*, dan krijgt u dezelfde informatie van het *pensioenfonds* als wanneer u in Nederland was blijven wonen.

52.9 Informatie op de website

Wilt u meer weten over de pensioenregeling of de uitvoering daarvan? Kijk dan op www.architectenpensioen.nl.

Artikel 53 Welke informatie geeft u het pensioenfonds?

53.1 Wat zijn uw verplichtingen?

Vraagt het *pensioenfonds* u om informatie? Of doet uw *werkgever* dat? Dan moet u die informatie geven. Het *pensioenfonds* heeft die informatie nodig om uw pensioen goed te regelen. Of te betalen.

53.2 Wat gebeurt er als u het pensioenfonds geen informatie geeft?

Geeft u het *pensioenfonds* geen informatie? Of is uw informatie niet juist of niet volledig? Dan moet u misschien pensioen terugbetalen. Of u krijgt voortaan geen of minder pensioen. Dat geldt ook voor het pensioen voor uw nabestaanden.

Artikel 54 Hoe verstrekken wij informatie?

Wij kunnen de informatie elektronisch of schriftelijk aan u verstrekken. Als wij informatie elektronisch aan u gaan verstrekken dan informeren wij u daarover. Heeft u hier bezwaren tegen? Dan blijven wij de informatie schriftelijk verstrekken. Dat doen wij ook als het adres voor deze elektronische verstrekking niet juist is.

Dit geldt ook

Wij sturen de informatie aan het adres dat het laatst bij ons bekend is. Is dit adres onjuist? Dan doen wij navraag bij de gemeentelijke basisadministratie van uw laatst bekende woonplaats. Wij kunnen hiervoor kosten bij u in rekening brengen.

12. Bijzondere situaties

Artikel 55 Situaties die niet geregeld zijn

Hebben we in dit pensioenreglement niet alles geregeld? Dan beslist het *bestuur* van ons *pensioenfonds* wat we doen.

Artikel 56 Dit is niet toegestaan

U kunt uw pensioen niet:

- aan een ander overdragen, vervreemden of prijsgeven.
- in zekerheid geven aan een ander. Bijvoorbeeld als u een schuld heeft aan de bank of een bedrijf.

Uw pensioen blijft dus voor u staan. Zo heeft u een inkomen als u met pensioen gaat.

Artikel 57 Kan de pensioenopbouw verlaagd worden?

Het *bestuur* kan besluiten om u in enig jaar minder *pensioenaanspraken* toe te kennen. Hierdoor bouwt u in dat jaar minder pensioen op. Het *pensioenfonds* kan dit doen als de beschikbare premies samen met de andere voor de inkoop van pensioen bestemde middelen van het fonds onvoldoende zijn om u uw volledige *pensioenaanspraken* toe te kennen.

Artikel 58 Kunnen de pensioenen omlaag gaan?

Het *bestuur* kan besluiten om de pensioenen en pensioenaanspraken te verlagen. Dit kan alleen in de situaties die zijn omschreven in de Pensioenwet.

Het gaat om de pensioenen van:

- deelnemers, gewezen deelnemers en ex-partners met eigen pensioen;
- gepensioneerden en partners, ex-partners en kind(eren) van de overleden deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Dit kan alleen in deze situatie:

- De *beleidsdekkingsgraad* van het *pensioenfonds* is te laag. Dit is de verhouding tussen de pensioenverplichtingen op langere termijn en het vermogen van het *pensioenfonds*. Het vermogen van het *pensioenfonds* is dan lager dan het *minimaal vereist eigen vermogen* of het *vereist eigen vermogen* dat het *pensioenfonds* op basis van de wet moet hebben.
- Het *pensioenfonds* is niet in staat om binnen een redelijke termijn het vermogen van het *pensioenfonds* gelijk te krijgen aan het *minimaal vereist eigen vermogen* of het *vereist eigen vermogen* zonder dat de belangen van *deelnemers*, *gewezen deelnemers*, *pensioengerechtigden*, andere *aanspraakgerechtigden* of de *werkgevers* onevenredig worden geschaad; en
- We hebben al andere overige maatregelen, met uitzondering van het beleggingsbeleid, die in het herstelplan staan genomen. We kunnen dus alleen nog de pensioenen verlagen.

Eventuele verlagingen van pensioenen die voortkomen uit het herstelplan kunnen worden gespreid over een periode van 10 jaar. Eventuele verlagingen van het pensioen die komen doordat het minimaal *vereist eigen vermogen* te laag is worden niet gespreid. Deze verlagingen worden in één keer doorgevoerd.

Een vermindering van de aanspraken wordt voor iedere pensioen- en aanspraakgerechtigde bepaald naar evenredigheid van de hoogte van de *pensioenrechten*, respectievelijk pensioenaanspraken op het moment van vermindering. Het *bestuur* is bevoegd reeds ingegane pensioenen geheel of ten dele van deze vermindering uit te zonderen.

Verlaagt het *pensioenfonds* de pensioenen? Dan informeert het *pensioenfonds* degene van wie het pensioen verlaagd wordt en de *werkgevers*. Dit doet het *pensioenfonds* met een brief. En uiterlijk 1 maand voordat de pensioenen omlaag gaan. Ook informeert het *pensioenfonds* De Nederlandsche Bank voordat het *pensioenfonds* de verlaging doorvoert.

Op de website www.architectenpensioen.nl leest u meer over de *beleidsdekkingsgraad*, het verloop van deze dekkingsgraad en ons herstelplan.

Artikel 59 Kan de pensioenregeling worden aangepast?

De pensioenregeling kan worden aangepast. Deze aanpassing betreft alleen de nog te verwerven pensioenaanspraken in de toekomst. Van aanpassing kan onder meer sprake zijn als de premie voor de pensioenregeling hoger dreigt te worden dan *cao*-partijen acceptabel vinden.

Artikel 60 Moeten we de pensioenregeling aanpassen van de belastingdienst?

Voldoet deze pensioenregeling volgens de Belastingdienst niet in aan de fiscale wet- en regelgeving? Dan past het *pensioenfonds* deze pensioenregeling direct aan. Dat doet het *pensioenfonds* met terugwerkende kracht tot de ingangsdatum of de laatste wijziging. Hierover bericht het pensioenfonds u.

13. Overgangsbepalingen

Dit pensioenreglement geldt vanaf 1 januari 2015. In dit hoofdstuk leest u wat de afspraken zijn voor het pensioen dat u daarvoor bij ons opbouwde.

Artikel 61 Voor wie gelden de overgangsbepalingen?

De regels in dit hoofdstuk gelden als:

- u op 31 december 2014 al deelnam aan de oude pensioenregeling of al een pensioenuitkering ontving;
- u op 31 december 2014 een invaliditeitspensioen uitkering ontving;
- u *ex-partner* bent.

Artikel 62 Vervallen reglement

Het pensioenreglement dat vóór 1 januari 2015 gold is met ingang van 1 januari 2015 vervallen.

Artikel 63 Wat zijn de regels als uw pensioen is ingegaan voor 2015?

Is uw ouderdomspensioen voor 2015 ingegaan? Dan blijft het vervallen reglement nog wel van toepassing op uw pensioen. Maar uitzondering daarop zijn de volgende bepalingen uit het pensioenreglement dat vanaf 1 januari 2015 geldt en die ook voor uw pensioen gelden:

- De bepalingen over de verhoging en de vermindering van uw pensioen.
- Overlijdt u? En is het (bijzonder) *partnerpensioen* en het *wezenpensioen* lager dan de afkoopgrens? We berekenen het pensioenbedrag bij afkoop dan zoals omschreven in dit reglement.
- Ontving u op 31 december 2014 invaliditeitspensioen op grond van het vervallen reglement? Dan wordt dit pensioen vanaf 1 januari 2015 uiterlijk uitgekeerd tot uw AOW-leeftijd of de eerdere datum waarop uw pensioen ingaat.
- Het *pensioenfonds* kan voor de berekening van het invaliditeitspensioen uitgaan van een lagere arbeidsongeschiktheidsklasse (de werkelijke arbeidsongeschiktheidsklasse) dan aan u opgegeven door het UWV. Dit gebeurt als u feitelijk meer (nieuw) inkomen uit arbeid of uit onderneming heeft dan overeenkomt met de door het UWV opgegeven arbeidsongeschiktheidsklasse (de formele arbeidsongeschiktheidsklasse). Het *pensioenfonds* is gerechtigd uit te gaan van de werkelijke arbeidsongeschiktheidsklasse, indien deze afwijkt van de formele arbeidsongeschiktheidsklasse.

Artikel 64 Wat geldt als u arbeidsongeschikt bent?

Was u vóór 1 januari 2015 (deels) arbeidsongeschikt en werd er pensioen voor u opgebouwd zonder dat u hiervoor *premie* betaalde? En bent u na 1 januari 2015 nog steeds (deels) arbeidsongeschikt en voldoet u nog steeds aan de voorwaarden in hoofdstuk 7? Dan bouwt u vanaf 1 januari 2015 pensioen op volgens deze pensioenregeling.

Artikel 65 Wat gebeurt er met uw opgebouwde pensioen uit de oude pensioenregeling?

65.1 Bouwde u op of voor 31 december 2014 al ouderdomspensioen bij ons op?

Dan zijn op deze pensioenaanspraken de bepalingen van het nieuwe pensioenreglement 2015 van toepassing. En uw opgebouwde pensioenaanspraken worden omgezet naar aanspraken in de nieuwe pensioenregeling die geldt vanaf 1 januari 2015.

65.2 Heeft u een aanspraak op bijzonder partnerpensioen op grond van het vervallen pensioenreglement 2006?

Dan zijn op deze *pensioenaanspraak* de bepalingen van het nieuwe pensioenreglement 2015 van toepassing. En uw opgebouwde *pensioenaanspraak* wordt omgezet naar een aanspraak op *bijzonder partnerpensioen* in het nieuwe pensioenreglement 2015.

Dit geldt ook:

- Uw opgebouwde pensioenaanspraken worden omgezet aan de hand van omzettingsfactoren. Deze factoren treft u aan in bijlage 1.
- De hoogte van het *partner- en wezenpensioen* dat u bij het *pensioenfonds* heeft opgebouwd tot 1 januari 2015 blijft gelijk.

14. Begrippenlijst

In dit pensioenreglement zijn de begrippen van de statuten van toepassing. Hierna leggen we enkele begrippen die in het pensioenreglement voorkomen uit.

Afkoop

Het *pensioenfonds* betaalt uw *pensioenaanspraak* of *pensioenrecht* in één keer uit. Het *pensioenfonds* mag dit doen als u niet meer deelneemt aan de pensioenregeling en uw *pensioenaanspraak* of *pensioenrecht* minder bedraagt dan de *wettelijke afkoopgrens*. Na afkoop heeft u geen recht meer op pensioen bij het *pensioenfonds*. En ook uw *partner* of *kinderen* hebben geen recht meer op pensioen als u komt te overlijden.

Afkoopsom

Dat is de contante waarde van alle pensioenuitkeringen waar u op grond van dit pensioenreglement recht op zou hebben als het pensioen maandelijks zou worden uitgekeerd. U krijgt dan ineens een som geld maar geen maandelijks pensioen meer van deze pensioenuitvoerder als u met pensioen gaat.

AOW

Algemene Ouderdomswet. Gaat u met pensioen? Dan krijgt u een AOW-uitkering van de overheid. Sinds 1 april 2012 krijgt u uw AOW met ingang van uw verjaardag en sinds 1 januari 2013 gaat de AOW-leeftijd in stappen omhoog. U leest op www.svb.nl precies wat de voorwaarden zijn. En wanneer uw AOW-uitkering ingaat.

Arbeidsongeschiktheid

U bent arbeidsongeschikt in de zin van de WAO of de WIA. Het UWV voert deze regelingen uit. De beslissingen van het UWV over uw arbeidsongeschiktheid zijn bepalend voor de toepassing van dit reglement.

Architectenbranche

In dit reglement bedoelen we hiermee de gezamenlijke *werkgevers* mee die verplicht zijn deel te nemen in deze regeling zoals bedoeld in de verplichtstellingbeschikking (zie onder *verplichtstellingsbeschikking*).

Beleidsdekkingsgraad

De gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.

Bestuur

Het bestuur van het *pensioenfonds*.

Bijzonder partnerpensioen

Dit is een uitkering voor de *ex-partner* van de (*gewezen*) *deelnemer* of *gepensioneerde* bij overlijden.

Cao

De collectieve arbeidsovereenkomst voor personeel in dienst van Architectenbureaus.

Deelnemer

U bent werknemer of werknemer geweest en u bouwt pensioen op bij het *pensioenfonds*.

Directeur-groootaandeelhouder:

- a. persoonlijk houder van aandelen welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap van de *werkgever* vertegenwoordigen;
- b. indirect persoonlijk houder van aandelen welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap van de *werkgever* vertegenwoordigen; of
- c. houder van certificaten van aandelen, uitgegeven door tussenkomst van een administratiekantoor waarvan hij voor ten minste een tiende deel in het *bestuur* vertegenwoordigd is, welke ten minste een tiende deel van het geplaatste kapitaal van de vennootschap vertegenwoordigen.

Ex-partner

- a. de vrouw of man van wie het huwelijk met de (*gewezen*) *deelnemer* na het begin van zijn of haar deelneming in het *pensioenfonds* is geëindigd door echtscheiding of door ontbinding na *scheiding* van tafel en bed;
- b. de vrouw of man van wie de partnerregistratie met de (*gewezen*) *deelnemer* na het begin van zijn of haar deelneming in het *pensioenfonds* in de registers van de burgerlijke stand is beëindigd anders dan door dood, vermissing of omzetting van het geregistreerd partnerschap in een huwelijk;
- c. de ongehuwde en niet-geregistreerde *partner* van de (*gewezen*) *deelnemer* van wie de *samenwoonrelatie* na het begin van diens deelneming in het *pensioenfonds* is beëindigd en het *pensioenfonds* hiervan in kennis gesteld.

Familierechtelijke betrekkingen

Familie- of gezinsverhoudingen die door het familierecht worden erkend. Een familierechtelijke betrekking kan ontstaan uit geboorte tijdens (of binnen 306 dagen na het ontbonden) huwelijk, erkenning, adoptie en gerechtelijke vaststelling van het vaderschap.

Factor A

Dit is de groei van uw pensioenaanspraken in het afgelopen jaar. Het gaat om het pensioen dat u in dat jaar heeft opgebouwd. De jaarlijkse verhogingen (*toeslagen*) tellen niet mee. U heeft de factor A misschien nodig voor uw belastingaangifte.

Franchise

Dit is het deel van uw pensioengevend inkomen waarover u geen pensioen opbouwt.

Gepensioneerde

U krijgt ouderdomspensioen van het *pensioenfonds*.

Gewezen deelnemer

U bouwt geen pensioen meer op bij het *pensioenfonds*.

Hoog-laagpensioen

U kiest voor een hoger pensioen in de eerste jaren. U krijgt dan daarna levenslang een lager pensioen. U maakt die keuze als u met pensioen gaat.

Loonindex

Het percentage in twee decimalen nauwkeurig vastgesteld van de wijziging van de lonen in de *cao*. Voor de bepaling van de verhoging van de *pensioenrechten* of –aanspraken wordt uitgegaan van de stijging van lonen over de periode van 2 juli van het jaar twee jaar voorafgaand aan het jaar van aanpassing van de pensioenaanspraken of -rechten, tot en met 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van deze aanpassing. De compensatie voor de verlenging van de werkweek per 1 januari 2008 van 38 naar 40 uur, zoals bedoeld in artikel 12, sub 3 van de *cao*, wordt bij de berekening van de *cao*-loonsverhoging buiten beschouwing gelaten.

Maximum pensioengevend inkomen

Het maximale pensioengevend inkomen waarover u pensioen opbouwt. Is uw pensioengevend inkomen hoger, dan bouwt u over dat hogere deel geen pensioen op.

Maximum uitkeringstermijn

Dit is de termijn van 104 weken waarin uw *werkgever* uw salaris moet doorbetalen als u ziek bent. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Het *UWV* kan onder voorwaarden een kortere of langere termijn vaststellen.

Partner

- a. de man of vrouw met wie de (*gewezen*) *deelnemer* is gehuwd;
- b. de man of vrouw met wie de (*gewezen*) *deelnemer* een partnerrelatie heeft die is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand;
- c. de ongehuwde en niet-geregistreerde man of vrouw, die samenwoont met de ongehuwde en niet-geregistreerde (*gewezen*) *deelnemer*, en
 - geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn van de (*gewezen*) *deelnemer* is,
 - in een notarieel verleden akte of samenlevingscontract door de (*gewezen*) *deelnemer* - onder herroeping van eerdere begunstiging van *partnerpensioen* - is aangewezen als begunstigde van *partnerpensioen*. Het samenlevingscontract moet door ieder van de partners afzonderlijk opzegbaar zijn. Dit kan door een aangetekende brief aan de andere partner of de notaris; en
 - het samenwonen onafgebroken, maar minimaal zes maanden bestaat. U moet in deze periode beide op hetzelfde adres in het bevolkingsregister zijn ingeschreven.

Voldoet u niet aan deze omschrijving van partner? En werd u wel aangemerkt als partner in artikel 1.6, onder 1, sub e van het pensioenreglement van het *pensioenfonds* dat op 31 december 2006 gold? Dan is het *bestuur* bevoegd om u als partner aan te merken.

Is er meer dan één partner? Dan beslist het *bestuur*, welke partner als begunstigde van het *partnerpensioen* wordt aangemerkt.

Partnerpensioen

Dit is de uitkering voor uw *partner* als u overlijdt. Uw *partner* krijgt dit pensioen als u overlijdt. En zolang hij of zij leeft. Dit is altijd een brutobedrag.

Pensioenaanspraak

Dit is het pensioen dat u heeft opgebouwd voor uzelf of voor uw *partner* / kind. Maar dit pensioen is nog niet ingegaan. U bent dus *deelnemer*, *gewezen deelnemer* óf *ex-partner* met een eigen recht. We tellen de eventuele toegekende jaarlijkse verhogingen (*toeslagen*) hierbij op.

Pensioendatum

De 1^e dag van de maand waarin u 67 jaar wordt. Dit is de datum waarop uw pensioen wordt berekend. Tot 2021 is de AOW-leeftijd eerder dan 67 jaar.

Pensioenfonds

Stichting Pensioenfonds voor de Architectenbureaus.

Pensioengerechtigde

Degene die een pensioenuitkering krijgt. Uw pensioen is dus ingegaan. U heeft een *pensioenrecht* bij ons *pensioenfonds*.

Pensioeningangsdatum

De *pensioendatum* of bij pensioenvervroeging of –uitstel de feitelijke ingangsdatum van het *pensioenrecht*.

Pensioenrecht

Dit is uw recht op een pensioen dat is ingegaan. U bent dus *pensioengerechtigde*.

Pensioenuitvoerder

De organisatie die uw pensioen regelt. Dit kan een *pensioenfonds* zijn. Maar ook een verzekeraar. Of een premiepensioeninstelling.

Prijsindex

Het percentage waarmee het prijspeil, zoals dat valt af te leiden uit de door het CBS vastgestelde "CPI huishoudens", is gewijzigd. Voor de bepaling van de verhoging van de *pensioenrechten* of *-aanspraken* wordt uitgegaan van de CPI huishoudens van 2 juli van het jaar twee jaar voorafgaand aan het jaar van aanpassing van de *pensioenrechten* of *-aanspraken* en de CPI huishoudens van 1 juli van het jaar voorafgaand aan het jaar van aanpassing.

Samenwoonrelatie

Zie voor dit begrip onder *partner*.

Scheiding

Echtscheiding, ontbinding van het huwelijk na *scheiding* van tafel en bed of beëindiging van een geregistreerd partnerschap anders dan door dood of vermissing of door omzetting van het geregistreerd partnerschap in een huwelijk.

Scheidingsdatum

- In geval van echtscheiding: de datum van inschrijving van de beschikking in de registers van de burgerlijke stand.
- In geval van *scheiding* van tafel en bed: de datum van inschrijving van de beschikking in het huwelijksgoederenregister, aangewezen in artikel 1:116 van het Burgerlijk Wetboek;
- In geval van beëindiging van de partnerregistratie: de datum van inschrijving in de registers van de burgerlijke stand van de verklaring van de betrokken partijen dan wel de rechterlijke uitspraak met betrekking tot beëindiging van de registratie van de partnerrelatie.
- Ingeval van beëindiging van de *samenwoonrelatie*: de datum van aantekening van het aangetekende schrijven van één van de *partners* aan uw (*ex*)*partner* of de notaris dan wel de dagtekening van de gezamenlijke verklaring waarmee de beëindiging een feit is geworden.

Uitruil

Het *pensioenfonds* biedt de keuze om uw opgebouwde *ouderdomspensioen* en *partnerpensioen* uit te ruilen. U heeft 2 keuzes. Die maakt u als u met pensioen gaat. Of als u uit dienst gaat:

- U ruilt *partnerpensioen* (gedeeltelijk) om voor extra *ouderdomspensioen*. Uw *partner* krijgt dan geen pensioen als u overlijdt. Zelf krijgt u meer pensioen als u met pensioen gaat.
- U ruilt *ouderdomspensioen* (gedeeltelijk) om voor extra *partnerpensioen*. Uw *partner* krijgt dan meer pensioen als u overlijdt. Zelf krijgt u minder pensioen als u met pensioen gaat.

Verevend pensioen

De aanspraken en rechten op ouderdomspensioen die na een *scheiding* toekomen aan de *ex-partner*.

Verplichtstellingsbeschikking

Het besluit van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op grond waarvan het verplicht is om deel te nemen in het *pensioenfonds* voor de Architectenbureaus.

Waardeoverdracht

U kan het pensioen dat u opbouwde bij een vorige *werkgever* meenemen naar de pensioenregeling van uw nieuwe *werkgever*. Dit heet *waardeoverdracht*. U neemt uw oude pensioen dus mee. U vraagt dit aan nadat u in dienst komt. Dit doet u bij uw nieuwe *pensioenfonds*. U krijgt dan een offerte. Gaat u akkoord? Dan krijgt u pensioenaanspraken in uw nieuwe pensioenregeling. U heeft daarna geen pensioen meer bij uw oude *pensioenfonds*.

WAO

Wet op de *arbeidsongeschiktheidsverzekering*.

Wezenpensioen

Dit is een uitkering waar uw *kind* mogelijk recht op heeft als u overlijdt. Uw *kind* krijgt *wezenpensioen* tot 18 jaar. Studeert uw *kind* of volgt het een beroepsopleiding? Dan krijgt uw kind dit pensioen tot 27 jaar.

Werkgever

De werkgever die verplicht is aangesloten bij het *pensioenfonds* op grond van de *verplichtstellingsbeschikking*. Of de werkgever die vrijwillig is aangesloten bij het *pensioenfonds*.

UWV

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen

WIA

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen.

Bijlage 1: Berekening van de keuzes voor uw pensioen

Bij het *pensioenfonds* kunt u eigen keuzes maken voor uw pensioen:

1. U wilt eerder met pensioen. Uw pensioen gaat in vóór uw 67^e jaar (artikel 9).
2. U wilt later met pensioen gaan. Uw pensioen gaat in ná uw 67^e jaar (artikel 9).
3. U gaat deels eerder met pensioen (artikel 9).
4. U ruilt een deel van uw *partnerpensioen* uit voor extra *ouderdomspensioen* (artikel 10).
5. U ruilt een deel van uw *ouderdomspensioen* uit voor extra *partnerpensioen* (artikel 11).
6. U kiest eerst een hoger pensioen. U krijgt daarna een lager pensioen (artikel 12).

Maakt u een eigen keuze? Dan is dit van invloed op uw pensioen. Wij berekenen uw pensioen dan opnieuw, zodat u weet waar u aan toe bent. Vraag het *pensioenfonds* om een voorbeeldberekening als u een keuze maakt.

Daarnaast kan het *pensioenfonds* besluiten om uw kleine pensioen in 1 keer uit te betalen (artikelen 43 tot en met 47). Dit heet *afkoop* van pensioen. U leest meer hierover onder 7.

Wij berekenen uw pensioen op basis van vervroegings- en uitstelfactoren, uitruilfactoren (ruilvoeten) en afkoopfactoren. Het *bestuur* kan deze factoren elk jaar veranderen. Bij de tabellen is de geldigheidsduur van de factoren aangegeven. Mogelijk wijzigt de *pensioendatum* vanaf 1 januari 2018. In dat geval zullen de vervroegings- en uitstelfactoren, uitruilfactoren (ruilvoeten) ook wijzigen. Het *bestuur* krijgt hierin advies van de actuaire van het *pensioenfonds*.

1. U gaat eerder met pensioen

Uw pensioen gaat standaard in op uw 67^e. Maar u kunt vanaf 5 jaar voor uw AOW-leeftijd met pensioen. Als u eerder met pensioen gaat, heeft dat gevolgen voor de hoogte van uw pensioen. U ontvangt dan een lager pensioen. Dit komt omdat uw pensioen voor een langere periode wordt uitgekeerd. En omdat uw pensioenopbouw minder lang plaatsvindt als u stopt met werken.

Wilt u eerder met pensioen? Neem dan contact op met het *pensioenfonds*.

Gaat u eerder met pensioen? Dan rekenen we uw pensioen uit met de volgende vervroegingsfactoren:

Tabel 1A: vervroeging € 1.000 ouderdomspensioen

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Ouderdomspensioen voor vervroeging</i>	<i>Ouderdomspensioen na vervroeging</i>
60	0,71350	1.000	713,50
61	0,74580	1.000	745,80
62	0,78050	1.000	780,50
63	0,81780	1.000	817,80
64	0,85800	1.000	858,00
65	0,90150	1.000	901,50
66	0,94860	1.000	948,60
67	1,00000	1.000	1.000,00

Tabel 1A geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 1B: vervroeging € 1.000 ouderdomspensioen

Pensioenleeftijd	factor	Ouderdomspensioen voor vervroeging	Ouderdomspensioen na vervroeging
60	0,69040	1.000	690,40
61	0,72530	1.000	725,30
62	0,76280	1.000	762,80
63	0,80330	1.000	803,30
64	0,84690	1.000	846,90
65	0,89400	1.000	894,00
66	0,94490	1.000	944,90
67	1,00000	1.000	1.000,00

Tabel 1B geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

2. U gaat later met pensioen

Uw pensioen gaat standaard in op uw 67^e. Maar u kan later dan 67 jaar met pensioen gaan, maar niet later dan 5 jaar na uw *AOW-leeftijd*. Als u later met pensioen gaat, heeft dat gevolgen voor de hoogte van uw pensioen. U ontvangt dan een hoger pensioen, ondanks dat u vanaf 67 jaar geen pensioen meer opbouwt. Dit komt doordat uw pensioen later ingaat en voor een kortere periode wordt uitgekeerd.

Wilt u later met pensioen? Geef dit uiterlijk 6 maanden voor de *pensioendatum* door aan het *pensioenfonds*.

Gaat u later met pensioen? Dan rekenen we uw pensioen uit met de volgende uitstelfactoren:

Tabel 2A: Uitstel € 1.000 ouderdomspensioen

Pensioenleeftijd	Factor	Ouderdomspensioen voor uitstel	Ouderdomspensioen na uitstel
67	1,0000	1.000	1.000,00
68	1,0566	1.000	1.056,60
69	1,1194	1.000	1.119,40
70	1,1896	1.000	1.189,60
71	1,2682	1.000	1.268,20

Tabel 2A geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 2B: Uitstel € 1.000 ouderdomspensioen

Pensioenleeftijd	Factor	Ouderdomspensioen voor uitstel	Ouderdomspensioen na uitstel
67	1,0000	1.000	1.000,00
68	1,0607	1.000	1.060,70
69	1,1287	1.000	1.128,70
70	1,2050	1.000	1.205,00
71	1,2910	1.000	1.291,00

Tabel 2B geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

3. U gaat deels eerder met pensioen

Uw pensioen gaat standaard in op uw 67^e. Het is ook mogelijk om een deel van uw pensioen eerder in te laten gaan, zodat u bijvoorbeeld parttime kunt gaan werken. U krijgt hierdoor minder *ouderdomspensioen*. Dit komt omdat uw pensioenopbouw over het deel dat u niet meer werkt minder lang plaatsvindt. Daarnaast moet het deel van uw pensioen dat ingaat voor een langere periode wordt uitgekeerd.

Wilt u deels eerder met pensioen? Neem dan contact op met het *pensioenfonds*.

Gaat u deels eerder met pensioen? Dan rekenen we uw pensioen uit met de uitstel- en vervroegingsfactoren als opgenomen onder 1 (*U gaat eerder met pensioen*) in deze bijlage. Voor het deel dat u blijft werken, blijft u pensioen opbouwen. Tot uw 67e. Op uw 67e gaat uw pensioen volledig in.

4. U ruilt partnerpensioen uit voor extra ouderdomspensioen

U bouwt bij het *pensioenfonds* *ouderdomspensioen* en *partnerpensioen* op. Misschien heeft u geen *partner*. Of uw *partner* heeft zelf een goed pensioen. Dan kunt u (een deel van) het *partnerpensioen* uitruilen voor extra *ouderdomspensioen* voor uzelf. Voor de uitruil van uw *partnerpensioen* in *ouderdomspensioen* moet uw *partner* toestemming geven. Indien u geen *partner* heeft die recht heeft op het *partnerpensioen* is geldt dit niet. De uitruil van *partnerpensioen* in extra *ouderdomspensioen* is alleen mogelijk op het moment dat uw pensioen ingaat.

U krijgt niet hetzelfde bedrag aan *partnerpensioen* terug voor het *ouderdomspensioen* dat u uitruilt. Uw *ouderdomspensioen* voor uzelf start namelijk als u met pensioen gaat. En loopt door zolang u leeft. Uw *partner* krijgt alléén pensioen als u overlijdt. Daarom zijn de bedragen anders. Het is bij uitruil niet verplicht om het hele *partnerpensioen* voor extra *ouderdomspensioen* uit te ruilen. U kunt er ook voor kiezen slechts een deel van het *partnerpensioen* uit te ruilen voor extra *ouderdomspensioen*. Uitruilen van rechten op *partnerpensioen* van de *ex-partner* in extra *ouderdomspensioen* is niet mogelijk.

Heeft u aan het *pensioenfonds* bevestigd dat u geen *partner* heeft? Dan wordt het gehele *partnerpensioen* automatisch op de *pensioendatum* uitgeruild voor extra *ouderdomspensioen*.

Wilt u *partnerpensioen* uitruilen voor extra *ouderdomspensioen*? Geef dit uiterlijk 6 maanden voor uw *pensioendatum* door aan het *pensioenfonds*.

Ruilt u *partnerpensioen* uit? Dan rekenen we uw pensioen uit met de volgende uitruilfactoren:

Tabel 3A: uitruil € 1.000 *partnerpensioen* in extra *ouderdomspensioen*

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Partnerpensioen</i>	<i>Extra ouderdomspensioen</i>
60	0,3046	1.000	304,60
61	0,3041	1.000	304,10
62	0,3032	1.000	303,20
63	0,3020	1.000	302,00
64	0,3002	1.000	300,20
65	0,2980	1.000	298,00
66	0,2953	1.000	295,30
67	0,2910	1.000	291,00
68	0,3026	1.000	302,60
69	0,3146	1.000	314,60
70	0,3269	1.000	326,90

Tabel 3A geldt van 1 januari 2018 tot 1 juli 2018.

Voorbeeld: een *deelnemer* ontvangt voor elke € 1.000 *partnerpensioen* die hij op de *pensioeningangsdatum* van 67 jaar wil uitruilen een bedrag van € 291,00 aan extra ouderdomspensioen.

Tabel 3B: uitruil € 1.000 *partnerpensioen* in extra ouderdomspensioen

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Partnerpensioen</i>	<i>Extra ouderdomspensioen</i>
60	0,2832	1.000	283,20
61	0,2815	1.000	281,50
62	0,2796	1.000	279,60
63	0,2773	1.000	277,30
64	0,2748	1.000	274,80
65	0,2719	1.000	271,90
66	0,2688	1.000	268,80
67	0,2644	1.000	264,40

Tabel 3B geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

5. U ruilt een deel van uw ouderdomspensioen uit voor extra partnerpensioen

U bouwt bij het *pensioenfonds ouderdomspensioen* en *partnerpensioen* op. Heeft u in het verleden te weinig *partnerpensioen* opgebouwd? Dan kunt u een deel van uw *ouderdomspensioen* uitruilen voor extra *partnerpensioen* voor uw *partner*. De uitruil van *ouderdomspensioen* in extra *partnerpensioen* is alleen mogelijk op het moment dat uw deelname aan deze pensioenregeling stopt of op het moment dat uw pensioen ingaat.

Wilt u *ouderdomspensioen* uitruilen voor extra *partnerpensioen*? Geef dit uiterlijk 6 maanden nadat uw deelname aan deze pensioenregeling is gestopt of 6 maanden voor uw *pensioendatum* door aan het *pensioenfonds*.

Ruilt u *ouderdomspensioen* uit voor extra *partnerpensioen*? Dan rekenen we uw pensioen uit met de volgende uitruilfactoren:

Tabel 3C: Uitruil van € 1.000 *ouderdomspensioen* in extra *partnerpensioen* op de *pensioeningangsdatum*

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Ouderdomspensioen</i>	<i>Extra partnerpensioen</i>
60	2,28970	1.000	2.289,70
61	2,28650	1.000	2.286,50
62	2,28590	1.000	2.285,90
63	2,28840	1.000	2.288,40
64	2,29410	1.000	2.294,10
65	2,30320	1.000	2.303,20
66	2,31660	1.000	2.316,60
67	2,34140	1.000	2.341,40
68	2,24050	1.000	2.240,50
69	2,14440	1.000	2.144,40
70	2,05300	1.000	2.053,00

Tabel 3C geldt van 1 januari 2018 tot 1 juli 2018.

Tabel 3D: Uitruil van € 1.000 ouderdomspensioen in extra partnerpensioen op de pensioeningangsdatum

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Ouderdomspensioen</i>	<i>Extra partnerpensioen</i>
60	2,4507	1.000	2.450,70
61	2,4591	1.000	2.459,10
62	2,4698	1.000	2.469,80
63	2,4832	1.000	2.483,20
64	2,4995	1.000	2.499,50
65	2,5184	1.000	2.518,40
66	2,5405	1.000	2.540,50
67	2,5737	1.000	2.573,70

Tabel 3D geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de pensioendatum wijzigt.

Tabel 3E: Uitruil van € 1000,- ouderdomspensioen in extra partnerpensioen bij beëindiging dienstverband

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Ouderdomspensioen</i>	<i>Extra partnerpensioen</i>
21	3,20150	1.000	3.201,50
22	3,17180	1.000	3.171,80
23	3,14270	1.000	3.142,70
24	3,11470	1.000	3.114,70
25	3,08760	1.000	3.087,60
26	3,06140	1.000	3.061,40
27	3,03580	1.000	3.035,80
28	3,01040	1.000	3.010,40
29	2,98560	1.000	2.985,60
30	2,96100	1.000	2.961,00
31	2,93630	1.000	2.936,30
32	2,91170	1.000	2.911,70
33	2,88710	1.000	2.887,10
34	2,86230	1.000	2.862,30
35	2,83760	1.000	2.837,60
36	2,81270	1.000	2.812,70
37	2,78760	1.000	2.787,60
38	2,76240	1.000	2.762,40
39	2,73710	1.000	2.737,10
40	2,71180	1.000	2.711,80
41	2,68640	1.000	2.686,40
42	2,66090	1.000	2.660,90
43	2,63530	1.000	2.635,30
44	2,60980	1.000	2.609,80
45	2,58410	1.000	2.584,10
46	2,55810	1.000	2.558,10
47	2,53210	1.000	2.532,10
48	2,50650	1.000	2.506,50
49	2,48090	1.000	2.480,90
50	2,45570	1.000	2.455,70
51	2,43120	1.000	2.431,20
Pensioenreglement 2015	2,40770	1.000	2.407,70

53	2,38540	1.000	2.385,40
54	2,36500	1.000	2.365,00
55	2,34640	1.000	2.346,40
56	2,33020	1.000	2.330,20
57	2,31600	1.000	2.316,00
58	2,30470	1.000	2.304,70
59	2,29600	1.000	2.296,00
60	2,28970	1.000	2.289,70
61	2,28650	1.000	2.286,50
62	2,28590	1.000	2.285,90
63	2,28840	1.000	2.288,40
64	2,29410	1.000	2.294,10
65	2,30320	1.000	2.303,20
66	2,31660	1.000	2.316,60
67	2,34140	1.000	2.341,40

Tabel 3E geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 3F: Uitrust van € 1000,- ouderdomspensioen in extra partnerpensioen bij beëindiging dienstverband

<i>Pensioenleeftijd</i>	<i>factor</i>	<i>Ouderdomspensioen</i>	<i>Extra partnerpensioen</i>
21	3,1685	1.000	3.168,50
22	3,1397	1.000	3.139,70
23	3,1114	1.000	3.111,40
24	3,0843	1.000	3.084,30
25	3,0582	1.000	3.058,20
26	3,0329	1.000	3.032,90
27	3,0084	1.000	3.008,40
28	2,9840	1.000	2.984,00
29	2,9604	1.000	2.960,40
30	2,9371	1.000	2.937,10
31	2,9138	1.000	2.913,80
32	2,8908	1.000	2.890,80
33	2,8678	1.000	2.867,80
34	2,8448	1.000	2.844,80
35	2,8220	1.000	2.822,00
36	2,7992	1.000	2.799,20
37	2,7764	1.000	2.776,40
38	2,7536	1.000	2.753,60
39	2,7310	1.000	2.731,00
40	2,7088	1.000	2.708,80
41	2,6866	1.000	2.686,60
42	2,6648	1.000	2.664,80
43	2,6432	1.000	2.643,20
44	2,6221	1.000	2.622,10
45	2,6012	1.000	2.601,20
46	2,5807	1.000	2.580,70
47	2,5607	1.000	2.560,70
Pensioenreglement 2015	2,5418	1.000	2.541,80

49	2,5240	1.000	2.524,00
50	2,5074	1.000	2.507,40
51	2,4923	1.000	2.492,30
52	2,4788	1.000	2.478,80
53	2,4672	1.000	2.467,20
54	2,4576	1.000	2.457,60
55	2,4502	1.000	2.450,20
56	2,4452	1.000	2.445,20
57	2,4423	1.000	2.442,30
58	2,4425	1.000	2.442,50
59	2,4455	1.000	2.445,50
60	2,4507	1.000	2.450,70
61	2,4591	1.000	2.459,10
62	2,4698	1.000	2.469,80
63	2,4832	1.000	2.483,20
64	2,4995	1.000	2.499,50
65	2,5184	1.000	2.518,40
66	2,5405	1.000	2.540,50
67	2,5737	1.000	2.573,70

Tabel 3F geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

7. U kiest eerst een hoger pensioen en daarna een lager pensioen

Uw *ouderdomspensioen* blijft gelijk zolang u leeft. Maar u kunt ook kiezen voor een hoger (lager) pensioen in de 1^e periode. U krijgt dan daarna levenslang een lager (hoger) pensioen. Het lage pensioen bedraagt minimaal 75% van het hoge pensioen. Gaat uw pensioen in voor uw AOW-leeftijd? Dan mag uw pensioen ook nog verhoogd worden met twee maal de enkelvoudige AOW-uitkering zonder toeslag. Uw *ouderdomspensioen* mag bij de keuze voor een hoger (lager) en daarna een lager (hoger) pensioen meer bedragen dan 100% van uw laatst vastgestelde pensioengevend inkomen.

Wilt u eerst een hoger (lager) en daarna een lager (hoger) pensioen? Geef dit uiterlijk 6 maanden voor uw *pensioendatum* of *pensioendatum* door aan het *pensioenfonds*.

U heeft 2 keuzes:

1. U krijgt gedurende een periode van 5 of 10 jaar vanaf uw *pensioeningangsdatum* een hoger (lager) pensioen. Daarna krijgt u levenslang een lager (hoger) pensioen.
2. U krijgt een hoger (lager) pensioen tot de eerste dag van de maand dat uw AOW ingaat. Daarna krijgt u levenslang een lager (hoger) pensioen. U kiest dus ook om eerder met pensioen te gaan.

Kiest u voor eerst een hoger (lager) en daarna een lager (hoger) pensioen? Dan rekenen we uw pensioen uit met de volgende factoren:

Tabel 4A: hoog-laag gedurende 5 jaar

Pensioenleeftijd	Ouderdomspensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdomspensioen, 5 jaar	Verlaagd ouderdomspensioen, na 5 jaar
60	1.000	1.247,70	935,70
61	1.000	1.245,10	933,90
62	1.000	1.242,40	931,80
Pensioenreglement 2015	1.000	1.239,60	929,70

64	1.000	1.236,50	927,40
65	1.000	1.233,20	924,90
66	1.000	1.229,70	922,20
67	1.000	1.225,90	919,40
68	1.000	1.221,90	916,40
69	1.000	1.217,60	913,20
70	1.000	1.212,90	909,70

Tabel 4A geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 4B: hoog-laag 5 jaar

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, 5 jaar	Verlaagd ouderdompensioen, na 5 jaar
60	1.000	1.240,70	930,50
61	1.000	1.238,30	928,70
62	1.000	1.235,70	926,80
63	1.000	1.232,90	924,70
64	1.000	1.229,90	922,40
65	1.000	1.226,70	920,00
66	1.000	1.223,30	917,50
67	1.000	1.219,70	914,80
68	1.000	1.215,80	911,90
69	1.000	1.211,60	908,70
70	1.000	1.207,20	905,40
71	1.000	1.202,50	901,90

Tabel 4B geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 5A: hoog-laag gedurende 10 jaar

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, 10 jaar	Verlaagd ouderdompensioen, na 10 jaar
60	1.000	1.175,50	881,60
61	1.000	1.171,40	878,50
62	1.000	1.167,00	875,30
63	1.000	1.162,40	871,80
64	1.000	1.157,60	868,20
65	1.000	1.152,50	864,40
66	1.000	1.147,10	860,30
67	1.000	1.141,50	856,10
68	1.000	1.135,60	851,70
69	1.000	1.129,40	847,10
70	1.000	1.123,00	842,20

Tabel 5A geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 5B: hoog-laag gedurende 10 jaar

Pensioenleeftijd	Ouderdomspensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdomspensioen, 10 jaar	Verlaagd ouderdomspensioen, na 10 jaar
60	1.000	1.165,90	874,40
61	1.000	1.162,00	871,50
62	1.000	1.157,90	868,40
63	1.000	1.153,50	865,20
64	1.000	1.149,00	861,70
65	1.000	1.144,20	858,10
66	1.000	1.139,10	854,30
67	1.000	1.133,80	850,40
68	1.000	1.128,20	846,20
69	1.000	1.122,40	841,80
70	1.000	1.116,40	837,30
71	1.000	1.110,10	832,60

Tabel 5B geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de pensioendatum wijzigt.

Tabel 6A: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (65 jaar en 9 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdomspensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdomspensioen, tot 65 jaar en 9 maanden	Verlaagd ouderdomspensioen, na 65 jaar en 9 maanden
60	1.000	1.236,00	927,00
61	1.000	1.249,30	937,00
62	1.000	1.263,80	947,90
63	1.000	1.279,80	959,90
64	1.000	1.297,50	973,10
65	1.000	1.317,10	987,80

Tabel 6A geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 6B: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar)

Pensioenleeftijd	Ouderdomspensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdomspensioen, tot 66 jaar	Verlaagd ouderdomspensioen, na 66 jaar
60	1.000	1.232,10	924,10
61	1.000	1.245,10	933,80
62	1.000	1.259,40	944,60
63	1.000	1.275,10	956,30
64	1.000	1.292,40	969,30
65	1.000	1.311,70	983,80
66	1.000	1.333,30	1.000,00

Tabel 6B geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 6C: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 66 jaar	Verlaagd ouderdompensioen, na 66 jaar
60	1.000	1.224,30	918,20
61	1.000	1.238,30	928,70
62	1.000	1.253,60	940,20
63	1.000	1.270,60	953,00
64	1.000	1.289,30	967,00
65	1.000	1.310,10	982,60
66	1.000	-	1.000,00

Tabel 6C geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 6D: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar en 4 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 66 jaar en 4 maanden	Verlaagd ouderdompensioen, na 66 jaar en 4 maanden
60	1.000	1.227,10	920,30
61	1.000	1.239,80	929,90
62	1.000	1.253,80	940,40
63	1.000	1.269,10	951,80
64	1.000	1.286,00	964,50
65	1.000	1.304,80	978,60
66	1.000	1.325,80	994,40

Tabel 6D geldt van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Tabel 6E: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar en 4 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 66 jaar en 4 maanden	Verlaagd ouderdompensioen, na 66 jaar en 4 maanden
60	1.000	1.219,10	914,30
61	1.000	1.232,70	924,50
62	1.000	1.247,60	935,70
63	1.000	1.264,20	948,20
64	1.000	1.282,40	961,80
65	1.000	1.302,70	977,00
66	1.000	1.325,30	994,00

Tabel 6E geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 6F: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (66 jaar en 8 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 66 jaar en 8 maanden	Verlaagd ouderdompensioen, na 66 jaar en 8 maanden
60	1.000	1.213,80	910,40
61	1.000	1.227,10	920,30
62	1.000	1.241,60	931,20
63	1.000	1.257,70	943,30
64	1.000	1.275,50	956,60
65	1.000	1.295,30	971,50
66	1.000	1.317,30	988,00

Tabel 6F geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 6G: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (67 jaar)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 67 jaar	Verlaagd ouderdompensioen, na 67 jaar
60	1.000	1.208,60	906,50
61	1.000	1.221,50	916,10
62	1.000	1.235,70	926,80
63	1.000	1.251,30	938,50
64	1.000	1.268,60	951,50
65	1.000	1.287,80	965,90
66	1.000	1.309,30	982,00
67	1.000	-	1.000,00

Tabel 6G geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 6H: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (67 jaar en 3 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 67 jaar en 3 maanden	Verlaagd ouderdompensioen, na 67 jaar en 3 maanden
60	1.000	1.204,90	903,70
61	1.000	1.217,50	913,10
62	1.000	1.231,40	923,60
63	1.000	1.246,70	935,00
64	1.000	1.263,70	947,80
65	1.000	1.282,50	961,90
66	1.000	1.303,50	977,60
67	1.000	1.327,10	995,30

Tabel 6H geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabel 6l: hoog-laag, waarbij de hoge uitkering duurt tot de AOW-gerechtigde leeftijd (67 jaar en 6 maanden)

Pensioenleeftijd	Ouderdompensioen op pensioeningangsdatum	Verhoogd ouderdompensioen, tot 67 jaar en 6 maanden	Verlaagd ouderdompensioen, na 67 jaar en 6 maanden
60	1.000	1.201,10	900,80
61	1.000	1.213,50	910,10
62	1.000	1.227,10	920,30
63	1.000	1.242,10	931,60
64	1.000	1.258,70	944,00
65	1.000	1.277,20	957,90
66	1.000	1.297,80	973,40
67	1.000	1.320,90	990,70

Tabel 6l geldt van 1 juli 2018 tot 1 juli 2019. Deze kan eerder worden aangepast, indien de *pensioendatum* wijzigt.

Tabellen 6A tot en met 6l zijn gebaseerd op hele leeftijden. Voor tussenliggende leeftijden kan lineair geïnterpoleerd worden. De leeftijd wordt in maanden nauwkeurig vastgesteld, waarbij wordt aangesloten bij de werkelijke ingangleeftijd van de AOW. Bij vervoeging of uitstel gaat het gehele ouderdompensioen in op het vervroegde of uitgestelde tijdstip. Indien er op het moment van vervoeging of uitstel sprake is van *partner- en of wezenpensioen* blijft de hoogte van het *partner- en wezenpensioen* ongewijzigd.

8. U krijgt uw kleine pensioen in 1 keer. Dit heet afkoop van pensioen

Het *pensioenfonds* betaalt uw *pensioenaanspraak* of *pensioenrecht* in één keer uit. Het *pensioenfonds* mag dit doen als u niet meer deelneemt aan de pensioenregeling en uw *pensioenaanspraak* of *pensioenrecht* minder bedraagt dan de *wettelijke afkoopgrens*. Na *afkoop* heeft u geen recht meer op pensioen bij het *pensioenfonds*. En ook uw *partner* of *kinderen* hebben geen recht meer op pensioen als u komt te overlijden.

U krijgt uw ouderdompensioen in 1 keer van het pensioenfonds

U krijgt dan ook het *partnerpensioen* in 1 keer. Dit is het pensioen dat u heeft opgebouwd voor uw *partner*.

We kijken naar het *partnerpensioen* dat u per jaar heeft opgebouwd. En dat normaal zou ingaan als u overlijdt. Bovendien kijken we naar uw leeftijd.

U overlijdt en uw partner krijgt partnerpensioen

Heeft u een klein pensioen opgebouwd voor uw *partner*? Dan betalen wij dat in 1 keer als u overlijdt. We kijken naar het *partnerpensioen* dat u per jaar heeft opgebouwd. En naar de leeftijd van uw *partner* op het moment dat het pensioen ingaat.

We rekenen bij afkoop van uw pensioen of het *partnerpensioen* met de volgende afkoopfactoren:

Tabel 7: afkoopfactoren 2018

Algemene uitgangspunten		
Percentage	mannen	47%
	vrouwen	53%
Prognosetafel	AG2016,	
Rentetermijnstructuur	DNB 2017-09-30 (UFR)	

Leeftijd	OP ingegaan	NP ingegaan	OP67 uitgesteld	NP meeverzekerd	WzP ingegaan
0					16,428
1					15,687
2					14,898
3					14,089

4				13,263	
5				12,417	
6				11,553	
7				10,669	
8				9,767	
9				8,846	
10				7,906	
11				6,950	
12				5,979	
13				4,997	
14				4,005	
15				3,006	
16				2,004	
17				1,001	
18				0,000	8,846
19					7,906
20	39,408	6,802	1,186		6,950
21	39,175	6,964	1,227		5,979
22	38,934	7,129	1,270		4,997
23	38,686	7,297	1,313		4,005
24	38,431	7,469	1,358		3,006
25	38,167	7,645	1,403		2,004
26	37,895	7,824	1,449		1,001
27	37,615	8,006	1,497		0,000
28	37,326	8,192	1,545		
29	37,028	8,381	1,595		
30	36,722	8,574	1,646		
31	36,405	8,770	1,698		
32	36,080	8,696	1,752		
33	35,744	9,172	1,807		
34	35,399	9,378	1,863		
35	35,044	9,588	1,921		
36	34,678	9,801	1,980		
37	34,302	10,016	2,041		
38	33,915	10,235	2,102		
39	33,517	10,457	2,165		
40	33,108	10,682	2,230		
41	32,689	10,909	2,295		
42	32,258	11,139	2,361		
43	31,816	11,370	2,428		
44	31,362	11,604	2,496		
45	30,897	11,840	2,564		
46	30,420	12,077	2,632		
47	29,933	12,315	2,701		
48	29,434	12,556	2,769		
49	28,924	12,800	2,837		
50	28,403	13,047	2,904		
51	27,869	13,299	2,971		
52	27,326	13,555	3,037		
53	26,771	13,817	3,101		
54	26,206	14,084	3,164		

55		25,629	14,358	3,226
56		25,042	14,639	3,285
57		24,445	14,926	3,342
58		23,837	15,221	3,396
59		23,221	15,525	3,446
60	22,673	22,594	15,834	3,494
61	22,040	21,960	16,149	3,537
62	21,399	21,317	16,468	3,576
63	20,749	20,665	16,790	3,611
64	20,091	20,006	17,113	3,642
65	19,426	19,339	17,436	3,668
66	18,755	18,667	17,757	3,688
67	18,078	17,989	18,078	3,686
68	17,395	17,306		3,686
69	16,710	16,620		3,679
70	16,023	15,933		3,665
71	15,332	15,243		3,646
72	14,643	14,554		3,618
73	13,954	13,866		3,584
74	13,267	13,180		3,543
75	12,584	12,500		3,494
76	11,908	11,826		3,437
77	11,240	11,161		3,372
78	10,584	10,508		3,297
79	9,942	9,870		3,214
80	9,313	9,245		3,124
81	8,703	8,639		3,025
82	8,166	8,057		2,917
83	7,549	7,494		2,803
84	7,007	6,956		2,685
85	6,487	6,441		2,564
86	5,993	5,952		2,441
87	5,530	5,494		2,315
88	5,098	5,066		2,187
89	4,693	4,665		2,059
90	4,318	4,294		1,935
91	3,977	3,957		1,812
92	3,658	3,641		1,694
93	3,366	3,352		1,582
94	3,100	3,089		1,479
95	2,858	2,849		1,380
96	2,640	2,633		1,288
97	2,443	2,438		1,203
98	2,268	2,264		1,127
99	2,112	2,109		1,057
100	1,974	1,973		0,993
101	1,854	1,854		0,935
102	1,748	1,749		0,882
103	1,656	1,656		0,835
104	1,572	1,574		0,793
105	1,500	1,502		0,756

106	1,436	1,438		0,724
107	1,380	1,383		0,695
108	1,331	1,334		0,669
109	1,288	1,291		0,647
110	1,251	1,253		0,627

9. Omzetting pensioen leeftijd 65 naar leeftijd 67

Bouwde u op 31 december 2014 al *ouderdomspensioen* bij het *pensioenfonds* op? Dan geldt voor dat pensioen vanaf 1 januari 2015 deze nieuwe pensioenregeling. Uw pensioen gaat standaard in op uw 67^e. We rekenen uw *ouderdomspensioen* dat inging op uw 65^e om naar een *ouderdomspensioen* dat ingaat op uw 67^e. Uw pensioen gaat hierdoor omhoog. De hoogte van uw *partnerpensioen* blijft ongewijzigd.

We rekenden het *ouderdomspensioen* om met de volgende omzettingfactoren:

Leeftijd	Conversie factoren van OP65 naar OP 67
21	1,1378
22	1,1380
23	1,1367
24	1,1375
25	1,1375
26	1,1370
27	1,1375
28	1,1377
29	1,1376
30	1,1374
31	1,1382
32	1,1376
33	1,1375
34	1,1376
35	1,1376
36	1,1375
37	1,1375
38	1,1370
39	1,1366
40	1,1360
41	1,1355
42	1,1349
43	1,1341
44	1,1336
45	1,1323
46	1,1313
47	1,1308
48	1,1301
49	1,1295
50	1,1289
51	1,1284
52	1,1280
53	1,1281
54	1,1278
55	1,1275
56	1,1276
57	1,1272
58	1,1270
59	1,1266
60	1,1256
61	1,1248
62	1,1233
63	1,1217
64	1,1204
65	1,1191

Bijlage 2: Gemoedsbezwaarde

Artikel 1 Gemoedsbezwaarde

1.1 Wanneer bent u gemoedsbezwaarde?

U bent gemoedsbezwaarde in de zin van dit pensioenreglement als:

- u of uw *werkgever* bezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering.
- u of uw *werkgever* vrijstelling heeft aangevraagd voor deelname aan de pensioenregeling.

1.2 Hoe vraagt u of uw werkgever vrijstelling aan?

U of uw *werkgever* vraagt vrijstelling aan bij het *bestuur* van het *pensioenfonds*. Het *pensioenfonds* heeft hiervoor een modelverklaring.

1.3 Wanneer wordt een vrijstelling verleend?

Een vrijstelling wordt aan u of uw *werkgever* verleend indien het *bestuur* van het *pensioenfonds* van mening is dat de modelverklaring naar waarheid is ingevuld.

Dit geldt ook:

- Het *bestuur* van het *pensioenfonds* kan aan het verlenen van vrijstelling voorwaarden verbinden die noodzakelijk zijn in verband met de administratie van het fonds;
- Uw *werkgever* is verplicht, indien hij de vrijstelling heeft gehad, om deze op te hangen op een plaats die openbaar is voor zijn *werknemers*.

1.4 Wanneer vervalt de vrijstelling

De vrijstelling vervalt:

- Als het *pensioenfonds* kan aantonen dat er bij u of uw *werkgever* geen sprake meer is van gemoedsbezwaren;
- Als u of uw *werkgever* hier zelf om vraagt;
- Als het *bestuur* van het *pensioenfonds* hiertoe besluit. Dit kan het *bestuur* doen als u of uw *werkgever* de voorwaarden als opgenomen in deze bijlage niet of niet behoorlijk naleeft; of
- Automatisch na 5 jaar, als de vrijstelling is verleend aan uw *werkgever*. Uw *werkgever* kan dan een nieuwe vrijstelling aanvragen.

Als de vrijstelling vervalt, is de pensioenregeling volledig van toepassing op u en uw *werkgever*. Het op naam van de werknemer geboekte spaarsaldo vervalt en wordt beschouwd als voor hem betaalde premie.

Artikel 2 Wat is er geregeld voor gemoedsbezwaarde?

2.1 U bouwt jaarlijks een spaarbedrag op

Jaarlijks bouwt u een spaarbedrag op. U bouwt dus geen pensioen op. U krijgt ook geen pensioen als u komt te overlijden of als u arbeidsongeschikt wordt. Het jaarlijkse spaarbedrag is gelijk aan de totale *premie* als u wel had deelgenomen aan de pensioenregeling.

Jaarlijks ontvangt u van het *pensioenfonds* een opgave van uw spaarsaldo. Het *pensioenfonds* bepaalt ieder jaar per 1 januari het percentage waarmee uw saldo wordt verhoogd. Het percentage is gelijk aan het rekenkundig gemiddelde rendement op de beleggingen van het fonds over de vijf jaren voorafgaand aan de verhoging, verminderd met een half procent en daarna naar beneden afgerond op een veelvoud van een vierde procent. Als u gedurende het jaar stopt met sparen, met pensioen gaat of overlijdt, ontvangt u de rente tot het moment van stoppen op basis van het laatste percentage.

2.2 U wilt uw spaarsaldo gebruiken

- Dat kan op zijn vroegst op de datum die 5 jaar voor uw AOW-leeftijd ligt en op zijn laatst op uw 70^e.
- Vanaf de gekozen datum ontvangt u uw spaarsaldo in gelijke maandelijkse bedragen gedurende 15 jaar.
- Na ingang van de uitkering kan het resterende spaarsaldo jaarlijks achteraf per 1 januari worden verhoogd met rente. De rente is gelijk aan het saldo van de Euribor 12 maands rente vermeerderd met 0,5%. Indien dit saldo negatief is wordt uw spaarsaldo niet verhoogd.

Bedraagt het jaarlijkse bedrag dat u uitgekeerd krijgt van het *pensioenfonds* minder dan de *wettelijke afkoopgrens*? Dan wordt het spaarsaldo in één keer aan u uitbetaald.

Dit geldt ook:

Op de bedragen die uitgekeerd worden houdt het *pensioenfonds* loonbelasting en *premies* voor de sociale verzekeringen in. Die betalen wij aan de Belastingdienst.

2.2 U komt te overlijden voordat uw spaarsaldo tot uitkering is gekomen

- Vanaf uw overlijden, ontvangt uw *partner* het spaarsaldo in gelijke maandelijkse bedragen gedurende 15 jaar.
- Heeft u geen *partner* maar wel één of meer *kinderen* dan ontvangen uw *kinderen* het spaarsaldo in gelijke maandelijkse bedragen tot 18 jaar. Studeert een *kind* of volgt het een beroepsopleiding? Dan wordt het spaarsaldo uitgekeerd tot 27 jaar.
- Heeft u geen *partner* en geen *kinderen*, dan ontvangen uw erfgenamen het spaarsaldo in één keer.

Dit geldt ook:

Op de bedragen die uitgekeerd worden houdt het *pensioenfonds* loonbelasting en *premies* voor de sociale verzekeringen in. Die betalen wij aan de Belastingdienst.

2.3 U komt te overlijden nadat uw spaarsaldo tot uitkering is gekomen

- Vanaf uw overlijden, ontvangt uw *partner* het resterende spaarsaldo in gelijke maandelijkse bedragen gedurende de resterende tijd van 15 jaar;
- Heeft u geen *partner* maar wel één of meer *kinderen* dan ontvangen uw *kinderen* het resterende spaarsaldo in gelijke maandelijkse bedragen tot 18 jaar. Studeert een *kind* of volgt het een beroepsopleiding? Dan wordt het spaarsaldo uitgekeerd tot 27 jaar.
- Heeft u geen *partner* en geen *kinderen*, dan ontvangen uw erfgenamen het resterende spaarsaldo in één keer

Dit geldt ook:

Op de bedragen die uitgekeerd worden houdt het *pensioenfonds* loonbelasting en *premies* voor de sociale verzekeringen in. Die betalen wij aan de Belastingdienst.

Artikel 3 Wat als alleen mijn werkgever is vrijgesteld?

Als u zelf geen vrijstelling heeft maar uw *werkgever* wel dan moet u zelf deels de *premie* betalen aan het *pensioenfonds*. De *premie* is gelijk aan de *premie* die betaald had moeten worden indien u en uw *werkgever* geen vrijstelling hadden gehad. Voor de *premie* die u zelf moet betalen aan het *pensioenfonds*, heeft u recht op *pensioenaanspraken*. Voor de *premie* die uw *werkgever* betaalt bouwt u een spaarbedrag op.

U kan het *bestuur* van het *pensioenfonds* vragen om de *premie* die uw *werkgever* betaalt ook te zien als pensioen*premie*. In dat geval is de pensioenregeling van het *pensioenfonds* volledig van toepassing op u.

Dit geldt ook:

Treedt u uit dienst bij een *werkgever* die een vrijstelling heeft? En heeft u het *bestuur* van het *pensioenfonds* niet gevraagd om de *premie* van de *werkgever* te zien als pensioen*premie*? Dan wordt de pensioenregeling van het *pensioenfonds* op het moment van uw dienststreden alsnog volledig op u van toepassing. Hetzelfde geldt bij overlijden of als u 67 wordt.